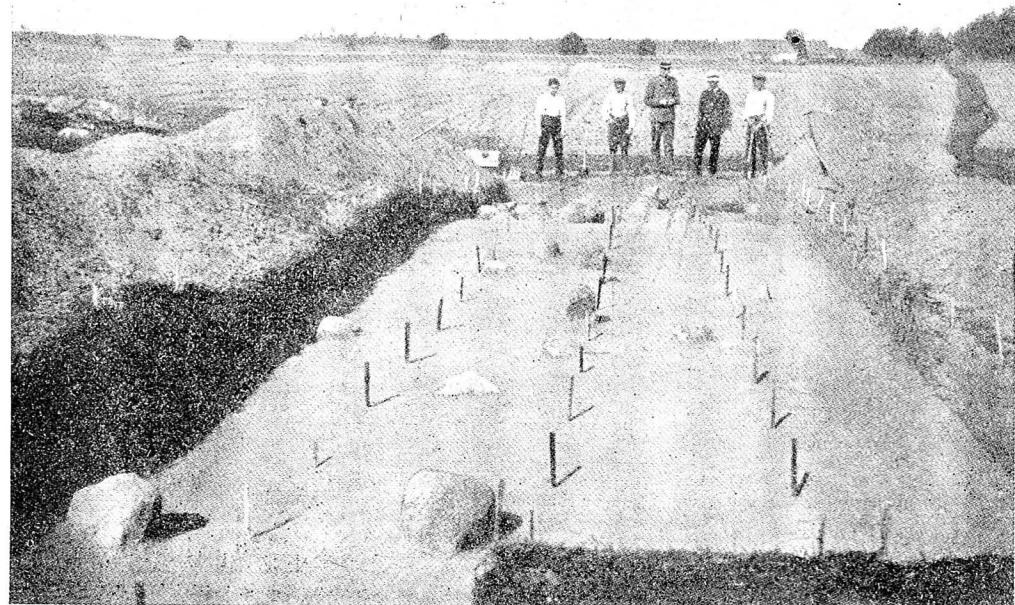

KAPŲ APRAŠYMAS PAGAL LAIDOJIMO APEIGAS

Kaip pradžioje minėjau, kapinyną betyrinėdamas susidūriau su trejopा laidosena, būtent: su degintiniais ir griautiniais kapais ir vienу tik daiktų laidojimu. Kiekviena kapų rūšis, kaip matyti iš plano, turi atskirą savo plotą, tačiau pasitaiko ir mišrai. Šiuo atveju nedegintas kūnas palaidotas giliau negu sudeginto žmogaus likučiai.

Degintiniai kapai

Jie sudaro didesnę visų ištirtų kapų dalį. Jų rajone pasitaiko akmenų, pelenų, anglių ir smulkių sudegintų kaulų gabalėlių, tačiau įrodymų, kad turima reikalo su palaidotu sudegintu žmogumi, laikau tik

Degintinių kapų rajonas; antrame sluoksnyje (imant sluoksnį po 30 cm) vietomis pasirodo akmens

sudegintų kaulų bei anglių kupstus. Pagal dydį kapų kupstus skirstau į tris grupes:

1. maži — nuo kelių saujų iki 0,5 m skersmens,
2. vidutiniai — nuo 0,5 m iki 1 m skersmens,
3. dideli — nuo 1,0 m iki 1,5 m skersmens.

Kupstai pasitaiko apskriti, ovalūs, daugiakampiai ir šiaip netaisyklingų formų. Todėl, kalbant apie skersmenį, tenka turėti galvoje vidutinišką kupsto išmatavimą, matuojant jį per vidurį. Kupstai plokščios formos, dažniausiai per vidurį aukštesni ir siekia kartais keliolikos cm storio. Savaimi suprantama, kad kupstų dydis ir forma priklauso nuo supiltų degesių kiekio ir palaikų užkasimo būdų laidotuvių metu.

Kap. 1 (2-is qm)

60 cm gilumoje akmuo 30×30 cm, po juo gulsčiai šalia viena kitos dvi gyvulinėmis galvutėmis I-jo tipo žalvarinės apirankės (1, 2, nr. nr., lent. IV, 1, 2), abi įvyniotos į vilnonį audeklą, iš apačios ir iš viršaus luobas, atitinkas apirankių dydžiui. Aplink rađinius kelios saujos anglių, pelenų ir sudegintų kaulų trupinių. Duobė apvalainė, jos skersmuo apie 80 cm, o dugnas gilumoj 1,10 m. Sprendžiant pagal apirankių dydį, čia palaidotas vyras.

Kap. 2 (4-is qm)

40 cm. gilumoje akmuo 60×30 cm. Čia pat, žemiau sudegusių kaulų kelios saujos, degesiųose radiniai: įvijas su plačiu priešakiu žalv. žiedas (3 nr.), vienas dvilypis žalvarinis karolis (4 nr.), du mėlyno stiklo karoliai, filigranuoti (5 nr.), žalvarinės įvijos vielos gabalėlis 16 cm ilgumo (6 nr.). Duobė apskrita, jos skersmuo ir gilumas apie 1 m. Kapas — moters.

Kap. 3 (5-is ir 6-is qm)

50 cm gilumoje akmuo 30×40 cm. Po akmeniu kelios saujos sudegintų kaulų. Juose labai deformuotas įvijas žalvarinis, plačiu priešakiu, žiedas (7 nr.) ir žalvarinės apirankės gabalėlis (8 nr.). Abu radiniu, matyt, buvę ugny. Duobės gilumas 1 m. Ribos neaiškios. Kapas — moters.

Kap. 4 (8-is qm)

Pusės metro gilumoje du akemniu: 20×20 cm ir 50×40 cm. Po jais plokščias, apie puse metro skersmens, anglių ir sudegintų kaulų kupstas; tame žalvarinė įvijai susuktos vielos tūtelė, skersmens 3,5 cm (9 nr.), geležinio peilio daslis (10 nr.), du filigranuoti mėlyno stiklo karoliai ir vienas žalvario dvilypis

*) Kapų aprašinėjimuose minimi jų ketvirtainiai metai; tas padeda orientuotis bendrajame milžinkapio tiriamojo ploto plane. Be to, dar prie charakteringu daiktų skliaustuose pažymėtos ir lentelės, kuriose galima rasti tuos daiktus ar bent jiems artimus tipus. Prie kiekvieno daikto skliaustuose pažymėtas dar jo kataloginis numeris. Žinant daikto ir kapo nr. nr. nesunku daiktą rasti ir muziejuje, kur kiekvieno kapo iškasenos yra užsiūtos ant atskiro jo numeriu pažymėto kartono.

karolis (11 nr.), pasaginė, apvaliu lanku, aguoninėmis galvutėmis žalv. segė (12 nr.). Duobés gilumas apie 90 cm. Ribos neaiškios. Kapas — moters.

Kap. 5 (9-is — 10-is qm)

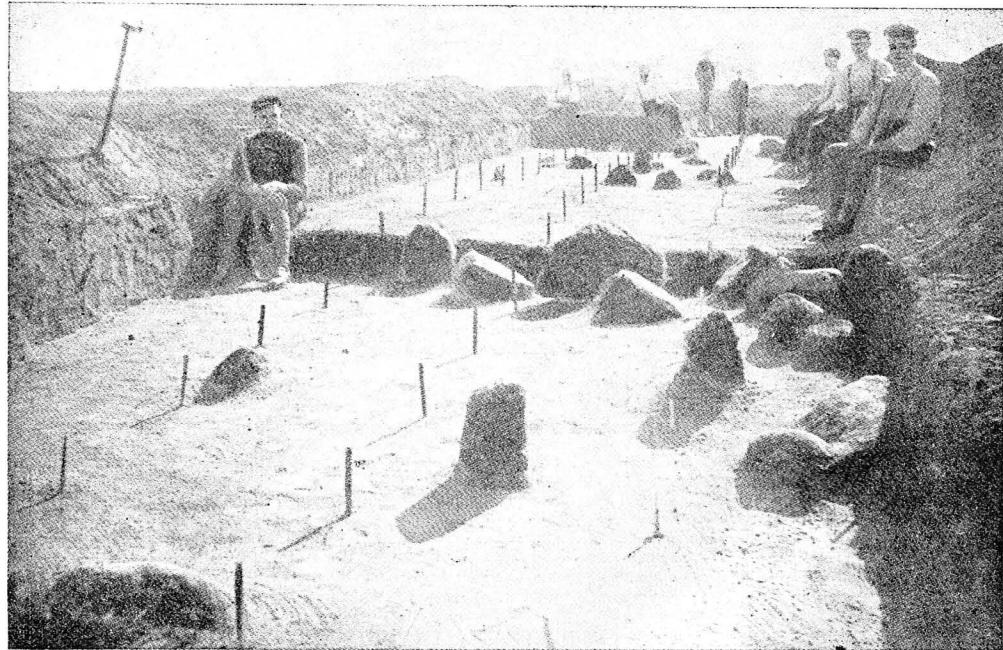
60 cm gilumoje akmuo 20×60 cm, o šalimais jo kelios saujos sudegintų kaulų. Čia rasta: klota spaustiniu sidabru plokščia smeigtuko galvelė (13 nr. lent. 1, 9), diržo sagtelė (14 nr.), šukos (15 nr. lent. VII, 3). Duobés gilumas 1,30 m. Ribos neaiškios. Kapas — moters.

Kap. 6 (11-is qm)

90 cm gilumoje akmuo 40×40 cm. Žemiau, 1,30 m gilumoje, plokščias apie 1 m skersmens kelių centimetru storumo anglį kupstas. Po juo 7-nios viena ant kitos su kabintos 6 kaspininės gyvulių galvutėmis ir viena su pusapvaliu lanku gyvulių galvutėmis apirankės. (16, 17, 18, 19, 20, 22 nr. nr. II tipo lent. IV, 5 ir 21 nr. I tipo lent. IV, 3). Duobés gilumas 1,50 m. Duobé apvalainė. Skersmuo apie 1,20 m. Kapas — moters (?).

Kap. 7 (12-is qm)

60 cm. gilumoje akmuo 30×40 cm. Aplink jį ir žemiau degesių ir sudegintų kaulų kupstas apie 50 cm skersmens ir apie 10 cm storumo. Po kupstu: apskrita plokštelinė segė, viduryje su svastika (23 nr. lent. I, 1), iš pusapvalės ivyjos žalv. vielos susukta tūtelė, skersmens 1,5 cm, ilgio 3 cm, su audeklo gabalėliu (24 nr.), gelež. peiliuko geleželė (25 nr.). Duobé apvalainė. Jos skersmuo apie 80 cm, o gilumas 1 m. Kapas — moters.

Degintinių kapų rajonas; antrajame ir trečiajame sluoksnyje vietomis pasitaiko akmenų

Kap. 8 (13-is qm)

60 cm gilumoje anglų kupstas, apie 1,50 m skersmens ir kelių cm storumo. Angliuose radiniai: įvijos III-jo tipo apirankės dalis (26 nr. lent. IV, 7), plačiu priešakiu ir „vilkdančio“ raštu žiedas (27 nr. lent. III, 9). Duobės gilumas apie 1 m. Skersmuo nenustatytas. Kapas — moters.

Kap. 9 (14-is qm)

50 cm gilumoje kelios saujos sudegintų kaulų, juose: sulankstyta, pusiau perlaužta, didelė iš trijų vielų vyta, masyvi žalv. antkaklė (28 nr.), su dviem kilpom galuose, apie 1 m gilumo; žalv. plokščia kryžminė segė, klota spaustiniu sidabru (29 nr. lent. I, 2); geležinio piautuvo dalis (30 nr.), kaspininė II-jo tipo apirankė (31 nr.) su užmauta pasagine sege, vyniotais galais (32 nr.); puodo šukė 33 nr. lent. VII, 17). Duobės gilumas 1 m, o skersmuo neišaiškintas. Kapas moters.

Kap. 10 (19-is qm)

50 cm gilumoje akmuo 30×50 cm. Po akmeniu 60 cm skersmens ir 10 cm storumo plokščias anglų kupstas su sudegintų kaulų priemaišomis. Ant kupsto sudėti: įvijas pusapvalainės žalv. vielos žiedas (34 nr.), pasaginė aguoninėmis galvutėmis, apvaliu lanku segė (35 nr. lent. II, 10) ir geležinis iečiagalnis, ilgio 18 cm (36 nr. lent. VIII, 3). Duobės gilumas apie 1 m. Ribos nenustatytos. Kapas — vyro.

Kap. 11 (20-is qm)

60 cm gilumoje akmuo 20×20 cm. Po akmeniu kelios anglų ir sudegintų kaulų saujos; juose rasta aplaužytų ugnys nebuvisių daiktų: gelež. piautuvas (37 nr.), pusapvalės įvijos žalv. vielos antkaklė ar vainikas (38 nr.), žalv. iš trijų vielų vytos sulaužytos antkaklės dalys (39 nr.), vienas dvilypis žalv. karolis (40 nr.), žalv. juostos apkalas su vinies pavidalo priekabomis ir apskrita plokštelinė segė su svastika viduryje (41 nr. lent. I, 3). Apvalainis duobės skersmuo apie 1 m, o gilumas 90 cm. Kapas — moters.

Kap. 12 (21-is qm)

60 cm gilumoje plokščias anglų, pelerū ir sudegintų kaulų kupstas, apie 50 cm skersmens ir 10 cm storumo. Jame rasta žalv. įvijas žiedas su plačiu priešaku (42 nr.) ir žalv. pentinėlis (43 nr. lent. VI, 11). Duobės gilumas 80 cm. Ribos neišaiškintos. Kapas — vyro.

Kap. 13 (23-is qm)

60 cm gilumoje akmuo 50×40 cm. Apie jį ir po juo kelios saujos sudegintų kaulų. Žemiau akmens sudėti krūvelėje: apirankės (44, 45 nr. nr. I tipo, 46 nr. II tipo lent. IV, 1, 5), iš trijų vielų vyta antkaklė su kilpomis galuose, 92 cm ilgio (47 nr.) pasaginė aguoninėmis galvutėmis ir apvaliu lanku žalv. segė (48 nr.). Kapo gilumas 1,10 m. Duobė apvalainė, jos skersmuo apie 1 m. Kapas — moters.

Kap. 14 (25-is qm)

60 cm gilumoje keletas sauju degintų kaulų. Juose radiniai: plona 50 cm ilgumo lietinė antkaklė, vidurinė dalis keturkampė, galai sukti, nulaužyti (49 nr.); dalis iš trijų vielų suvytros žalv. antkaklės su nulaužta užkaba gale, ilgumo 45 cm (50 nr.), pasaginė segė aguoninėmis galvutėmis ir suktu lanku (51 nr.), nulaužtos ir ugnys deformatuotos II-jo tipo apirankės gabalas (52 nr.), gelež. piautuvas (53 nr.). Duobės gilumas 80 cm, ribos neaiškios. Kapas — moters.

Kap. 15 (29-is qm)

50 cm gilumoje rasta puodo šukė (54 nr. lent. VII, 14) ir keli žmogaus dantys. 1,20 m gilumoje sudegintų kaulų ir anglių kupstas, apie 50 cm skersmens ir kelių cm storumo. Po kupstu piramidės pavidalo radinių krūva. Jos viduryje: išvija žalv. 9 lankų III tipo apirankė (55 nr. lent. IV, 8), 5 iš trijų vielų vytos antkaklės gabalai iš viso 1,19 m ilgio, galuose kilpos (56 nr.), pasaginė segė, apvaliu lanku, aguoniinėmis galvutėmis (57 nr.). Duobė apvali, skersmens apie 1,20 m, o gilumo apie 1,60 m. Kapas — moters.

Kap. 16 (30-is qm)

40 cm gilumoje du akmens: 40×35 ir 30×20 cm su 23 cm protarpiu, kuriaame rasta plokštelinė apskrita segė, jos centre sukryžiuotos dvi elipsės (58 nr. lent. I, 7). Po akmenimis plokščias 50 cm. skersmens anglių kupstas su sudegintų kaulų žymėmis. Duobė apvalainė, apie 1,20 m ilgumo ir 80 cm platumo, gilumo 1,30 m. Kapas — moters.

Kap. 17 (34-is qm)

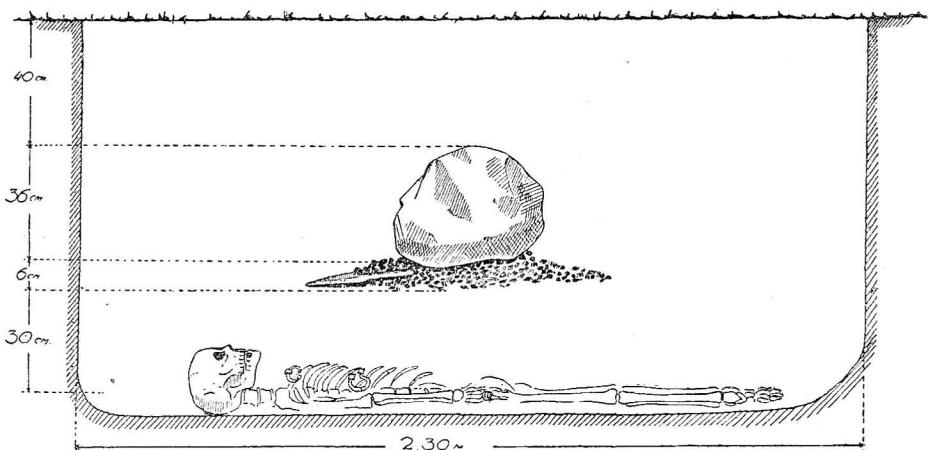
80 cm gilumoje, duobės dugne kelios anglių ir sudegintų kaulų saujos. Jų tarpe gelež. peilio geležėlė (59 nr.) ir filigranuotas mėlyno stiklo karolis (60 nr.). Duobės ribos neaiškios. Kapas — moters.

Kap. 18 (38-is qm)

50 cm gilumoje akmuo. Po akmeniu pora sauju degintų kaulų trupinių, o juose labai ugnies deformuoti, aptirpę du dvilypių žalv. karoliai (61 nr.) ir molinio puodo šukė (62 nr.). Duobės gilumas 90 cm, o skersmuo apie 60 cm. Kapas — moters.

Kap. 19 (40-is qm)

1 m gilumoje, duobės dugne keletos sauju anglių kupstas. Kupste rasta su audeklo likučiais apskrita, 8 cm skersmens, pinta kaušinė segė suomiškos kilmės (63 nr. lent. I, 8). Iš apačios ir iš viršaus segės — luobas. Ribos neaiškios. Kapas — moters (?).

21 ir 51 kapų statinis piūvis

Kap. 20 (41-is qm)

1 m gilumoje kelios anglių ir sudegintų kaulų saujos. Giliau radiniai: žalv. antkaklė, vidutiniško storumo, vyta iš dviejų vielų, 69 cm ilgumo, nulaužtais galais (64 nr.), žalv. antkaklė iš 0,4 cm storio apskritos vielos, ilgumo 40 cm su ugnies žymėmis (65 nr.), žalv. apirankė II tipo (66 nr.), žalv. II tipo apirankės gabalėlis, buvęs ugnyje (67 nr.), gelež. piautuvėlis (68 nr.), peiliukas su mediniu kotu odinėje makštėlėje, apkaustytoje žalv. skarda (69 nr.). Duobės gilumas 1,20 m. Kapas — vaiko ar mergaitės.

Kap. 21 (47-is qm)

40 cm gilumoje akmuo 30×36 cm. Po akmeniu sudegintų kaulų plokščias kupstas, apie 50 cm skersmens ir 6 m storumo. Kupste rasta gelež. iečiagalis (70 nr. lent. VIII, 3). Tą visą išėmus, pasirodė duobės ribos, kurios prasiplyčia į 42, 43, 46, 48, 51 ir 52 qm, joje rasti griaucių likučiai (žiūr. kap. 51 nr.). Suderinus abiejų laidojimų duomenis, tenka pripažinti, kad sudegintas karys palaidotas viršum nedegintos moters.

Kap. 22 (49-is ir 53-is qm)

35 cm gilumoje akmuo 45×40 cm. Po akmeniu keletas anglių ir sudegintų kaulų sauju. Kupstelyje aptikta radiniai: du trilypiai apvalūs žalv. karoliai (75 nr.) ir vienas gintarinis karolis (76 nr.) iš žalv. skardos, 0,8 cm platumo, susukta tūtelė, 1,8 cm skersmens (77 nr.), gelež. iečiagalis (78 nr.). Beieškant duobės dugno pasirodė, kad kalbamasis, tur būt, moters sudegintas kūnas yra palaidotas viršum kojų žemiau gulinčio nedeginto vyro. Šis kapas aprašytas skyrium griautiuiose kapuose. Degintinio kapo duobės dugnu apytikriai tektų laikyti kupstelio apačią, kur aptikti radiniai, būtent 90 cm gilumoje.

Kap. 23 (79-is qm)

70 cm gilumoje anglių ir sudegintų kaulų kupstas, kelių cm. storumo ir 30 cm skersmens. Giliau tarp dviejų delno didumo luobų tvarkingoje krūvelėje daiktai: žalv. vaiko antkaklė, 30 cm ilgumo, jos piūvis per lanko viduri keturkampis, galai plonėja (83 nr.); žalv. smeigtukas keturkampe plokšteline galvute, klotas spaustiniu sidabru (84 nr. lent. III, 1); maža plokščia kaspinių II tipo žalv. apirankė (85 nr.) ir mažos 5 cm ilgumo, žalv. šukos, gal miniatiūra, (86 nr. lent. VII, 4). Duobės gilumas apie 80 cm. Ribos neišaiškintos. Kapas — vaiko.

Kap. 24 (20-is ir 82-is qm)

1 m gilumoje degesių kupstas, kuriame matyti sudegintų kaulų trupinių. Kupstas apie 25 cm skersmens (apie 10 didelių sauju). Jame radinių krūvelė: 15 cm skersmens ir 5 cm aukštumo. Radiniai: 12 ivijos III tipo žalv. apirankės gabaliukų, ugnies žymiai deformuotų, (87 nr.). Tarp tų gabalėlių matyti žalv. pentinėlis (pan. lent. VI, 13), išrašytas eglutėmis. Visi radiniai tarp dviejų luobo plokštelių, savo močiais atitinkančiu krūvelės dydžiui. Duobės gilumas apie 1,10 m. Ribos apvalainės, bet nevisiškai aiškios. Kapas —vaiko.

Kap. 25 (81-is qm)

1 m gilumoje anglių ir sudegintų kaulų plokščias kupstas, apie 40 cm skersmens. Ant jo paviršiaus daiktai, tvarkingoje krūvelėje, nelaužyti ir ugnyje nebuvę: ivija III tipo 5 lankų žalv. apirankė (88 nr. pan. lent. IV, 7), du gelež. piautuvai ar trumpi peiliai (89 ir 90 nr. nr. pan. lent. VIII, 1), iš trijų vielų

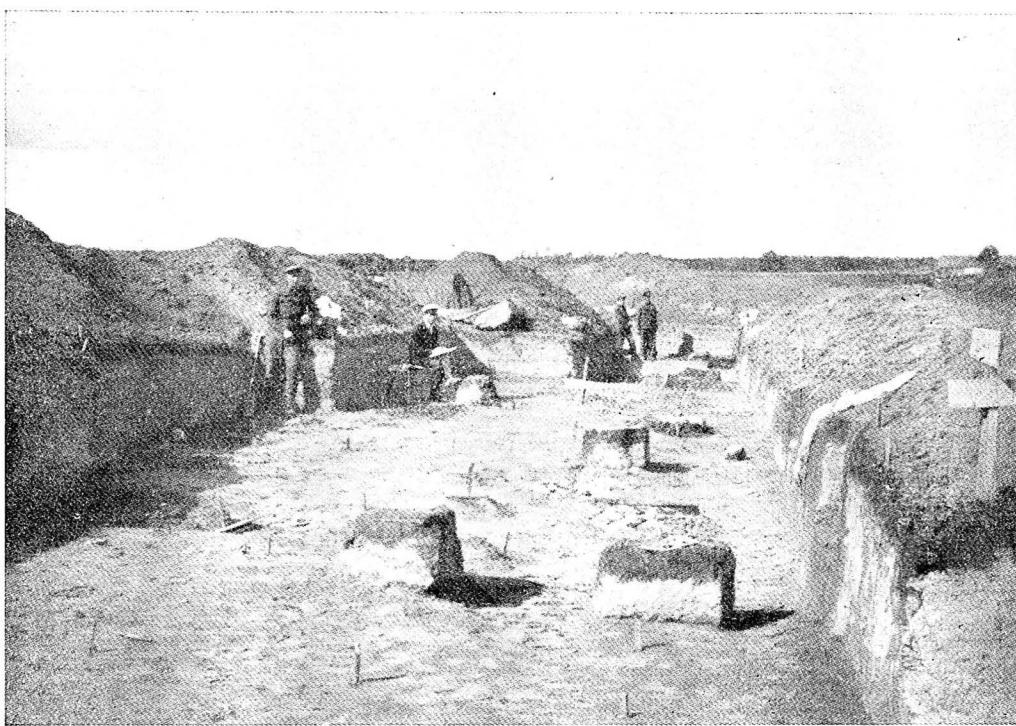
vyta ir sulaužyta antkaklė, 0,5 cm storumo ir 1,27 m ilgumo (91 nr. pan. lent. V, 1). Čia pat rastos dvi žalv. ylos (92, 93 nr. nr. pan. lent. III, 6). Duobė apvalainė, apie 1,10 m skersmens, gilumas 1,20 m. Kapas — moters.

Kap. 26 (82-is, 83-is ir 84-is qm)

1 m gilumoje rasta degintų kaulų ir anglių kupstas, apie 60 cm skersmens. Degesiuse luobo plokštelė, po ja rasti 5 žalv. antkaklės gabalai, 1 cm storumo, vytis iš trijų vielų ir deformuoti ugnyste (94 nr.), po anglių krūva rastos dvi I tipo žalv. apirankės: pirmoji (95 nr. pan. lent. IV, 3) mažiau nuo ugnies nukentėjusi, o antroji labai deformuota (96 nr.). Čia dar rastos žalv. šukos ir kaspiniškė II tipo žalv. apirankė dalis (97 nr.). Kapas — moters.

Kap. 27 (84-is qm)

90 cm gilumoje radinių krūva, apie kurią iš viršaus pastebima vilnonio audeklo likučių (gal maišo). Rasta: iš dviejų vielų vyta 1,38 m. ilgumo žalv. ant-

Degintinių kapų rajonas. Matyti statiniai duobių piūviai su anglių bei sudegintų kaulų kupstais, kuriuose pastebimi radiniai. Žemiau duobių dugno matyti šviesus, neperkastas jžemis. Dalis degintinių kapų surasta kaip tik po kai kuriais akmenimis, kurie buvo pastebėti antrajame ir trečiąjame sluoksnyje.

kaklė, ant jos užmauti 3 iviji apvalios žalv. vielos žiedai, antkaklės galuose kilpos (98 nr. lent. V, 3); lankinė laiptelinė segė, klota spaustiniu sidabru (99 nr. pan. lent. I, 6), kaspiniškė II tipo apirankė trijų cm platumo priešakiu,

plokščiais galais, papuošta gyvulių galvutėmis (100 nr.); dvikartė antkaklė, suda-ryta iš dviejų antkaklių, suvytų iš plonų vielų, ir abejuose galuose sujungtų (101 nr.); peiliukas su makštimi, apkaustyta žalv. skardele 16 cm ilgumo, (102 nr.); pasaginė žalv. segė keturiaragėmis žvaigždiškėmis galtuvėtis, lanko piūvis keturkampis, segė papuošta akučių raštu, (103 nr.). Radinių tarpe ir aplinkumoje iš viso kelios anglų ir sudegintų kaulų saujo. Duobė keturkampė, apvalainiais kampais, apie 1 m pločio ir apie 1,20 m ilgio, gilumas 1,15 m. Kapas — moters.

Kap. 28 (108-is qm)

1,10 m gilumoje sudegintų kaulų ir pelenų kupstas, 60 cm. skersmens, plokščias. Jame rasta dvi I tipo apirankės, iš paviršiaus kiek drėgmės deformuotas ir nustojuisos rašto (105, 106 nr. nr. pan. lent. IV, 4). Duobės gilumas 1,20 m. Kapas — vyro.

Kap. 29 (117-is qm)

80 cm gilumoje anglų ir sudegintų kaulų kupstas, 60 cm skersmens ir apie 8 cm storumo. Po kupstu daiktų krūva. Dalis jų ne tik sulaužyti, bet ir ugnyje buvę. Dvi žalv. iš trijų vielų vytos antkaklės, viena stambi, 1 cm storumo, ir 1,17 m ilgumo su kilpomis galuose, sulaužyta į vienuolika gabalų, dalinai ugnies deformuota (108 nr.); antros antkaklės rasti tik du gabalai, kurių storis 0,7 cm ir gabalų bendras ilgis 22 cm (109 nr.). Keturios iš pusapvalės žalv. vielos susuktos tūtelės, skersmens 0,65 cm; viena tūtelė, 1,7 cm skersmens, iš trikampės vielos (110 nr. pan. lent. II, 2); visos ugnyje nukentėjusios (110 nr.). Trečio tipo apirankės gabalas, ugnies deformuotas (111 nr.). Penki dvilypiai apvalūs žalv. karoliai (112 nr.). Diržo žalv. sagtelė apvaliai kampais su žalv. diržo apkalu (113 nr. lent. VI, 3). Gintarinė varpstelė, skersmens 2,3 cm, su skyle viduryje, ugnies nepaliesta (114 nr. pan. lent. VII, 6). Žalv. ivijas, iš siauros plokštelių susuktas, žiedas, pagražintas įdubiomis akutėmis ir taškeliais (115 nr. lent. III, 7). Matyt, kad vieną dalį radinių nuo ugnies nukentėjusi, kita, galima spėti, ugnyje nebuvusi. Ugnies deformuotieji daiktai, galima spėti, bus buvę lauže kartu su lavonu. Duobės gilumas 1 m. Jos skersmuo galėjo siekti 1,20 m, tačiau duobės ribas nustatyti nepasisekė, nes visa žemė aplink turėti anglų bei pelenų pėdsakų. Kapas — moters.

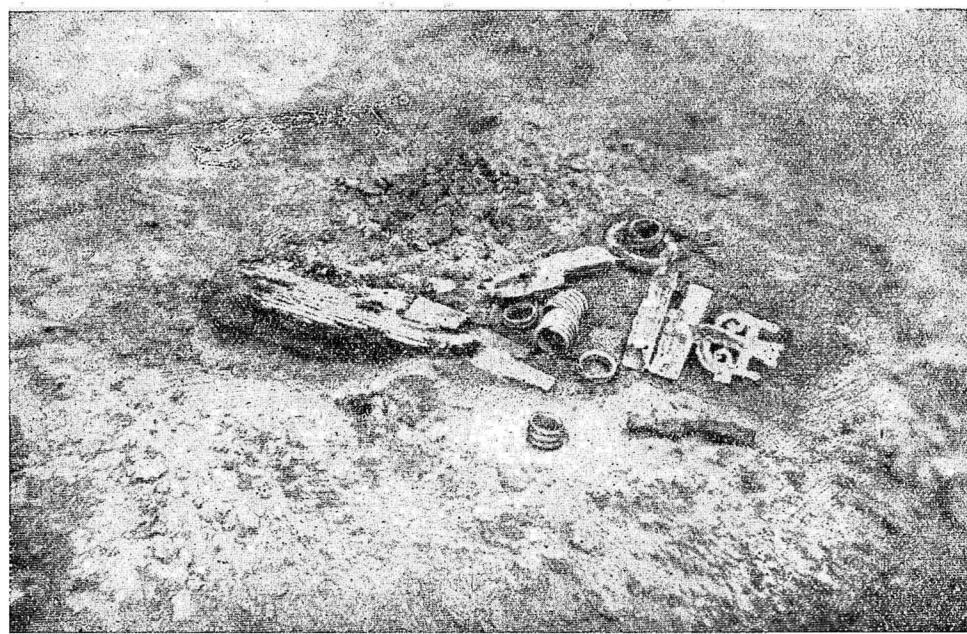
Kap. 30 (112-is qm)

85 cm gilumoje kelios anglų ir sudegintų kaulų trupinių saujo. Po degėsiaisiais daiktų kupsteliš. Plona lietinė antkaklė, vidurinė dalis keturkampė, galai sukti, su kilpele ir kabliuku, ilgio 40 cm (116 nr. lent. V, 2). Ivija III tipo apirankė (117 nr. pan. lent. IV, 7); plona VII tipo žalv. apirankė, skersinis piūvis apvalainis, užaštrintais galais (118 nr. lent. IV, 14). Pasaginė žalv. segė vyniotais galais, lankas paplokščias, piūvyje šešiakampis (119 nr.). Apskrita žalv. sagtis, su žalv. skardos diržo apkalu ir odos likučiais (120 nr.). Iviji žiedai: iš trikampės vielos, skersmens 2,3 cm. (121 nr.) ir iš pusapvalės vielos, skersmens, 1,9 cm. (122 nr.). Gintaro karolis 1,7 cm. skersmens (123 nr.). Du gelež. piautuvai: didesnis (124 nr. pan. lent. VIII, 1) ir mažesnis (125 nr.). Pilko molio nedegtas indelis 2,6 cm aukščio, dugno skersmuo 1,8 cm (126 nr. pan. lent. VII, 15). Duobės gilumas 90 cm. Kapas — moters.

50 cm gilumoje pastebėta apie tris saujas išbarstyti sudegintų kaulų trupinių. Čia pat rasta tarp dviejų luobų sudėta keletas radinių: penki inkrustuoti karoliai (127 nr. lent. VII, 9), virtinės viduryje žalv. lankinė laiptelinė segė (128 nr. pan. lent. I, 6); du įvijos III tipo apirkankės gabalėliu, papuoštu skersiniai brūkšneliais (129 nr. pan. lent. IV, 7); tūtelė, skersm. 0,5 cm, iš įvijos apvalios vielos (130 nr.). Duobės gilumas 70 cm, skersmuo apie 80 cm. Kapas — moters.

Kap. 32 (176-is qm)

60 cm gilumoje radinių krūva, ploto 40×50 cm, iš viršaus ir apačios pastebima audeklo ir luobo likučių. Tarp daiktų ir giliau anglių ir sudegintų kaulų krūva, skersmens apie 60 cm. Žalv. lankinė laiptelinė segė, klota spaustiniu sidabru (159 nr. pan. lent. I, 6). Keturi žiedai, iš kurių du iš plokštelės (160 ir 161 nr. nr. pan. lent. III, 11) ir du įviji iš pusapvalės vielos (162, 163 nr. nr. pan. lent. III, 8). Žalv. pasaginė segė daugiakampėmis galvutėmis (164 nr. tipo lent. II, 5). Gelež. peiliukas žalv. skardos makštelėje, papuoštoj išdubusiomis akutėmis, ilgio 8 cm (165 nr.). Gelež. piautuvu rankena, panaši į lent. VIII, 1 (166 nr.). Daiktų tarpe rasti du gelež. vienapusiai žeberklai (167 ir 168 nr. nr.)

32 kapas

pan. lent. VIII, 4). Dvi tūtelės iš trikampės įvijos vielos kabučiams prikabinti, tūtelių skersmuo 0,35 cm. Kabučiai prikabinti prie juostos, apkaustytos skardele (169 nr.). Prie kutų išliko žalv. plokštelė su vilnonio audeklo gabalu (170 nr.). Duobės gilumas 70 cm. Kapas — vyro.

Kap. 33 (181-is b ir 183-is b qm)

50 cm gilumoje kelios saujos anglų ir sudegintų kaulų trupinių. Juose rasta: geležinė antkaklė, suvyta iš trijų vielų, sulenkta tartum į kamuoli, apie 90 cm ilgumo (202 nr. lent. V, 4); gelež. žąslų gabalas (203 nr.); pasagine žalv. segė keturiaragėmis žvaigždinėmis galvutėmis (204 nr. pan. lent. II, 8); pasagine žalv. segė pastorintais galais, skersinis piūvis apvalainis; (205 nr. pan. lent. II, 3) molinio indelio dugnas, trijų cm skersmens (206 nr.); pusapvalės vielos įvijas žiedas, 2 cm skersmens (207 nr.); plačiaašmenis kirvis su skyle kotui, tarp ašmenų ir skylės apvalainis išlinkimas (208 nr. pan. lent. VIII, 2). Duobės gilumas 26 cm, skersmuo apie 50 cm. Kapas — vyro.

Kap. 34 (246-is qm)

1 m gilumoje anglų ir sudegintų kaulų plokščias kupstas, apie 40 cm skersmens ir keliolikos cm storumo. Jame atrasti radiniai: pasagine žalv. segelė, vyniotais galais, lanko piūvis apvalainis (225 nr.); antra tokia pat, tik lanko piūvis keturkampis ir kiek didesnė (226 nr.); įvijas apvalios žalv. vielos žiedas, skersm. 2,4 cm (227 nr.); žalvarinė diržo sagtelė, pailga, apvalainiais kampais, (228 nr.). Duobė pailga, apie 1 m ilgio ir 80 cm pločio, gilumas apie 1 m. Kapas — vyro.

Kap. 35 (302-is a ir 306-is qm)

1,10 m gilumoje plokščias radinių kupstas 20×15 cm, iš apačios ir iš viršaus luobo ar lento pėdsakai, o prie pat daiktų pastebima ir vilnonio audinio gabalų. Radinių tarpe rastas dar delno didumo avies kailio gabalas (301 nr.). Apačioje ir viršum radinių gausiai pripilta anglų, pelenų ir sudegintų kaulų trupinių. Dalis daiktų buvę ugnyste, dalis ne. Pasagine sidabro segė keturiaragėmis žvaigždinėmis galvutėmis plokšteli, lankas pusapvalis (296 nr. pan. lent. II, 4), ugnyste nebuvasi. Žalv. II tipo apirkankė, sutrūkusi į dvi dalis, iš dalies sutirpusi (297 nr. pan. lent. IV, 5). Trylika gabalėlių deformuotų dviejų žalv. antkaklių, buvusių ugnyste (298 nr.). Dvi antkaklės vytos iš trijų vielų, vienos storis 0,8 cm, antros 0,9 cm. Įvijas žalv. žiedas, iš pusiau apvalios vielos, 2,2 cm skersmens (299 nr.). Ant 0,5 cm storumo geležinės vielos suverti 4 žalv. karoliai, iš kurių du trilypiai apvalūs, vienas daugiakampis dvilypis ir vienas daugiakampis (300 nr. lent. VII, 11). Duobės gilumas 1,30 m, skersmuo apie 1,20 m, kampai apvalainiai. Laidotuvių apeigos atrodo atliktos šiaip:: numirėlė — moteris sudeginta lauze kartu su kai kuriais jos papuošalais. Degésių dalis, kartu su kaulų trupinėliais, laužui užgesus nugabenta į paruoštą ir lentomis ar luobu išgrįstą duobę. Supilant degésius, į juos rūpestingai buvo sudėti vėlionies papuošalai, tiek buvę ugnys, tiek ir nebuvę. Daiktai įvynioti į avies kailį, gal kailinius. Degésiai su daiktais iš viršaus vėl uždengti lentomis ar luobu. Kapas — moters.

Kap. 36 (304-is qm)

70 cm gilumoje aptikta per kelius cm. vienas nuo kito du akmens, vienas su skaldymo žymėmis apie 20×30 ir 30×40 cm. Po jais, 90 cm gilumoje rasta didelis anglų, sudegintų kaulų ir pelenų kupstas, apie 75 cm ilgio, 35 cm pločio ir 7 cm storumo. Sudegintų kaulų trupinių yra ypačiai daug, atskiri kaulų gabalėliai arti riešuto didumo. Radiniai rasti dalinai viršum akmens, dalinai jų tarpe. Puodo šukė (302 nr.). Įvijas žalv. žiedas, skersmens 3 cm (303 nr.). Keturkampiškai sulenkta stora ir plokšcia gelež. viela (304 nr. lent.

VI, 2). Trys dvilypiai apvalūs žalvariniai karoliai (305 nr.), šeši mėlyno stiklo filigranuoti karoliai (306 nr.). Šeši maži apskriti lygaus mėlyno stiklo karoliukai (307 nr.). Du balti karoliukai, iš kurių vienas inkrustuotas žvaigždiniu raštu (308 nr.). Pasaginė žalvarinė segė vyniotais galais, lanko piūvis keturkampis (309 nr. lent. II, 12). Duobės gilumas 1 m, skersm. apie tiek pat. Palaidota — moteris.

Kap. 37 (305-is qm)

60 cm gilumoje didelis 1 m skersmens anglių ir sudegintų kaulų kupstas, viduryje apie 15 cm storumo. Tarp degesių pastebėta sutirpusių žalvarinių daiktų gabalėlių. Kapo gilumas apie 75 cm. Duobės ribos neišaiškintos, nes duobė susilieja su kita giliau palaidoto žmogaus duobe (68 kap.). Taip pat neaišku, vyro ar moters kapas.

Kap. 38 (306-is ir 310-is qm)

50 cm gilumoje degesiųose radinių kupstas, o po daiktais luobo pėdsakai. Sudegintų kaulų ir anglių iš viso apie 10 didelių sauju. Daiktai sudėti tvarkingai. Penki gabalai diržo, iš viso apie 70 cm; diržas skersai apkaustytas siaurutėmis, keturkampemis žalv. plokšteliemis, prisegtomis vinelėmis (318 nr.), su apvalaine sagtimi ir diržo skirstikliu, (pan. VII, 4). Gelež. peilis (319 nr.) medine rankena su žalv. lankeliu gale, peilio makštis apkaustyta žalv. skardele ir turi varinę kilpą peiliui pakabinti, peilio ilgis 22 cm su kotu. Įvija trijų lankų antkaklę, iš apvalios 0,5 cm storumo vielos, ilgis 80 cm (320 nr.). Sulenkta I tipo apirankė (321 nr. pan lent. IV, 1), varinių šukų gabalėlis (322 nr. pan. lent. VII, 3), molinis 3 cm aukščio indelis — miniatiūra, dugno skersmuo 1,7 m (323 nr. pan. lent. VII, 16). Duobės gilumas 70 cm, o skersmuo apie 80 cm, ribos apvalainės. Kapas — jauno vyro.

Kap. 39 (307-is qm)

90 cm gilumoje akmuo ir apie jį kelios sudegintų kaulų saujos. Viršum akmens iečiagalnis, smailiuoju galu pakreiptas į S, ilgio 25,5 cm. (234 nr., pan. lent. VIII, 8). Duobės ribos susilieja su gretimomis duobėmis. Kapas — vyro.

Kap. 40 (308-is qm)

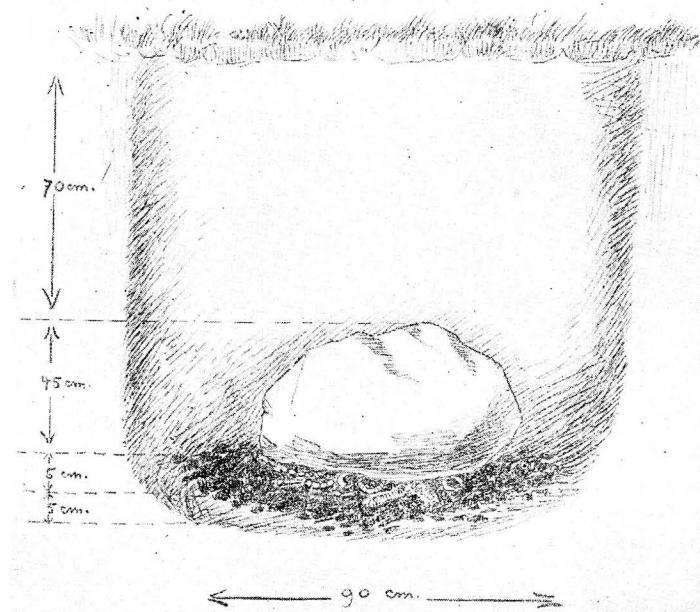
50 cm gilumoje plokščias anglių kupstas, 30 cm skersmens ir kelių cm storumo. Joje pastebimi sudegintų kaulų trupiniai. Po kupstu tarp dviejų luobo plokštelių keli radiniai. Trijų lankų žalv. antkaklę, iš 0,5 cm storumo apskritos vielos, bendro ilgio 70 cm, (325 nr.), ant jos užnertos trys mažos, be rašto, vaiko apirankės (pan. lent. IV, 11). Žalv. pasaginė segė, vyniotais galais, gelež. liežuvėliu (326 nr.). Duobės gilumas 60 cm, skersmuo apie 60 cm. Kapas — vaiko.

Kap. 41 (311-is qm)

Viršutinio sluoksnio žemė su didele pelenų priemaiša; 1,10 m gilumoje anglių ir sudegintų kaulų kupstas, apvalainės formos, apie 1 m ilgio, 80 cm pločio ir 20 cm storumo. Ant kupsto paviršiaus, pačiame viduryje, tarp dviejų luobo pluokštelių padėtos dvi stambios I ir IV tipo apirankės (327 nr. pan. lent. IV, 4, 328 nr. pan. lent. IV, 10). Duobė 1,30 m gilumo, apskritos formos, 1 m, skersmens. Kapas — vyro.

Kap. 42 (312-is qm)

70 cm gilumoje akmuo 65×45 cm. Po akmeniu anglių ir sudegintų kaulų trupinių kupstas. Jame radinių kamuolys apie 30 cm skersmens. Radinius išėmus išaiškinta kupsto močiai. Jis plokščias, storumas apie 5 cm, o skersmuo apie 50 cm. Beveik visi daiktai turi laužymo bei lankstymo žymiu; ant kai kurių pa-stebima kiek ugnies pėdsakų. Dvi stambios žalv., iš trijų vielų vytos, antkaklės, viena 1 cm storumo, antra — 1,1 cm, su kilpomis galuose, sulaužytes į 8 gabalus, kurių kiekvienos ilgis apie 90 cm (329 nr.). 16 gabalu išvijos III tipo apirankės, papuoštos ištrižais brūkšneliais (330 nr.), 8 išvijos vielos tūtelės, skersmuo 0,7 cm (331 nr.). Išvijas, iš siauros plokštélės susuktas, žiedas, kiek ištęstas. Ant gelež. apvalios vielos, 0,5 cm storumo, sumauti 9 žalv. daugiakampiai, 6 apvalūs ir 3 dvilypiai karoliai; karolių tarpuse ant tos pačios išvijos žalv. vielos tūtelės, 0,8 cm ir 1,3 cm skersmens; karolių lankas sulaužytas. (332, 333 nr. nr. lent. VII, 11). Išviji žalv. žiedai, vienas (334 nr.) iš siauros plokštélės, o kitas (335 nr.) iš apvalios vielos, abu nelaužyti. Daugiakampis žalv. karolis su akučių raštu (336 nr.). Pasaginės segės dalis keturiarage žvaigždine galvute (337 nr., pan.

42 kapo statinis piūvis

lent. II, 8). Maža vyniotais galais, apvaliu lanku segele (338 nr.). Apvali žalv. juostos segele su rémeliu juostos apkalui (339 nr.). Vienas gintaro karolis (340 nr. lent. VII, 5) ir yla su prieškočiu (341 nr. lent. III, 6). Sudeginto kūno likučiai palaidoti apie 1,15 m gilumoje, ant jų paviršiaus sukrauti radiniai, o viršui jų padėtas akmuo. Duobés skersmuo apie 90 cm. Palaidota — moteris.

Kap. 43 (313-is qm)

60 cm gilumoje aptinktas 30×35 cm akmuo. Po juo, 90 cm gilumoje, pailgas ir plokščias anglių ir pelenų kupstas. Degesiųose rastos žmogaus žandikaulio

dalys ir daug smulkų kaulo trupinių. Kupstas arti 1,50 m skersmens, o storumo iki 20 cm. Daiktai rasti pačiame kupsto viduryje ir sudėti gulščiai greta vienas kito. Stambi, gerai iš trijų vielų suvyta, žalv. antkaklė, 0,8 cm storio ir su dviem kilpom galuose (342 nr. lent. V, 1). Jos įlankos viduj žalv. dvieilė grandinėlė 31 cm ilgumo, (343 nr.). Dvi žalv. II tipo apirankės (344 nr. ir 345 nr. pan. lent. IV, 5). Gelež. peilis 22 cm ilgumo (346 nr. lent. VIII, 9). Žalv. įvijos vielos žiedas su skersiniais brūkšneliais ir vilnonio trinycio audeklo gabalas (347 nr.). Vienas filigranuotas mėlyno stiklo karolis (348 nr.). Duobės gilumas 1,10 m, jos ribos susilieja su gretimomis duobémis, skersmuo turėtų būti apie 1,50 m o gal daugiau. Ši duobė atrodo didžiausia iš visų degintinių kapų. Kapas — moters.

Kap. 44 (316-is qm)

1 m gilumoje stambių anglių ir pelenų kupstas 20 cm skersmens. Jame pasitaiko daug sudegintų kaulų trupinių. Ant kupsto paviršiaus padėti daiktai. Įvijas žalv. žiedas iš pusapvalės vielos (355 nr.). Žalv. V tipo apirankė (356 nr. lent. IV, 11). Lankinė segė siaura kojele ir žalčio galvutėmis (357 nr. lent. I, 5). Duobės gilumas 1,10 m. Duobė apvali, apie 80 cm skersmens. Kapas — moters.

Kap. 45 (317-is qm)

90 cm gilumoje akmuo 30×30 cm. Giliau kelios saujos anglių ir sudegintų kaulų. Degésiuose užtikta daiktų: gulščiai padėta žalv. antkaklė, lanko vidurio piūvis keturkampis, į galus sukta, galuose kilpelė ir kablelis (358 nr. pan. lent. V, 2); apskrita plokštelinė segė su svastika viduryje (359 nr. pan. lent. I, 3). Po daiktais pastebėta luobo plokšteli, Duobė apie 1,20 m gilumo, apskrita apie 1 m skersmens. Palaidota — moteris.

Kap. 46 (340-is ir 343-is qm)

80 cm. gilumoje užtiktas kupstas iš 10—15 didelių sauju sudegusių kaulų trupinių. Degésiuose rasti daiktai tvarkingai sudėti greta vienas kito. Geležinis mediniu kotu peilis makštyje 20 cm ilgumo, makštis apkaustyta žalv. skardele (386 nr.). Diržo dalis, apkaustyta žalv. segelemis ir diržo skirstiklis (387 nr.). Pasaginė žalv. segė aguoninėmis galvutėmis (388 nr.). Tokia pat segė tik kiek didesnė, (389 nr.). Žalv. diržo sagtis stačiais kampais (390 nr.). Du įviji žalv. žiedai (391 ir 392 nr. pan. lent. III, 11, 8). Duobės ribos neišaiškintos, gilumas čia pat po kupstu apie 85 cm, dugnas išgristas luobu ar lentomis. Kapas — vyro.

Kap. 47 (341-is qm)

50 cm gilumoje akmuo 40×70 cm. Po juo keletos sauju anglių kupstas. Jame rasta žalv. smeigtukas jungtine kryžmine galvute (393 nr. lent. III, 2). Duobės dugnas, ant kurio supilti sudeginto lavono likučiai, 1,10 m gilumoje. Duobe apskritos formos, apie 1 m skersmens. Kapas — moters(?).

Kap. 48 (342-is qm)

70 cm gilumoje akmuo 40×25 cm, po juos kelios anglių saujos ir sudegintų kaulų trupinių. Kupste rasta: žeberklas (394 nr. pan. lent. VIII, 4), žalv. kryžminio smeigtuko galvutė su spaustinio sidabro žymėmis (395 nr.), žalv. II tipo apirankė (396 nr.), pasaginė segė aguoninėmis galvutėmis ir keturkampiu lanku (397 nr.), įvijas apvalios vielos žalv. žiedas 2,3 cm skersmens (398 nr.). Duobės gilumas 1,05 m. Kapas — vyro.

Kap. 49 (345-is qm)

65 cm gilumoje kelių sauju degesių kupstas. Po kupstu, 70 cm gilumoje, ant duobės dugno rasta daiktų: vienapusiai žeberklai (404, 405 nr. nr. pan. lent.

VIII, 4); penkios žalv. pasaginės segės, vytos, atiestomis žalčio galvutėmis (399 nr. lent. II, 9); pasaginė segė apvalainiu lanku ir sujungtais galais, vaizduojančiais atiestas žalčio galvutes (400 nr. lent. II, 2); pasaginė segė apvaliu lanku ir atiestomis žalčio galvutėmis (401 nr. lent. II, 7); pasaginė segė lanku iš triju vielų suvyta, aguoninėmis galvutėmis (402 nr.), pasaginė segė, 8 cm skersmens, keturiaragėmis žvaigždinėmis galvutėmis (403 nr. pan. lent. II, 8). Duobė apskrita, apie 80 cm skersmens. Kapas — vyro.

Kap. 50 (348-is ir 351-is qm)

1,20 m gilumoje 10—15 didelių sauju anglių ir degintų kaulų trupinių. Iš dalies kupsto viduje, iš dalies ant jo paviršiaus rasti daiktai sudėti gulščiai ir tvarkingai. Gelež. peilis mediniu kotu žalv. skardele apkaustytoje makštyje (406 nr.). Čia pat atrastas apkaustyto 37 cm ilgio diržo gabalas ir diržo skirstiklis (407 nr.). Trys apirkės: dvi I tipo (408 ir 409 nr. nr. pan. lent. IV, 3) ir viena II (410 nr. pan. lent. IV, 6); gelež. iečgalis (411 nr.). Duobė apskrita, apie 1 m skersmens. Kapas — vyro.

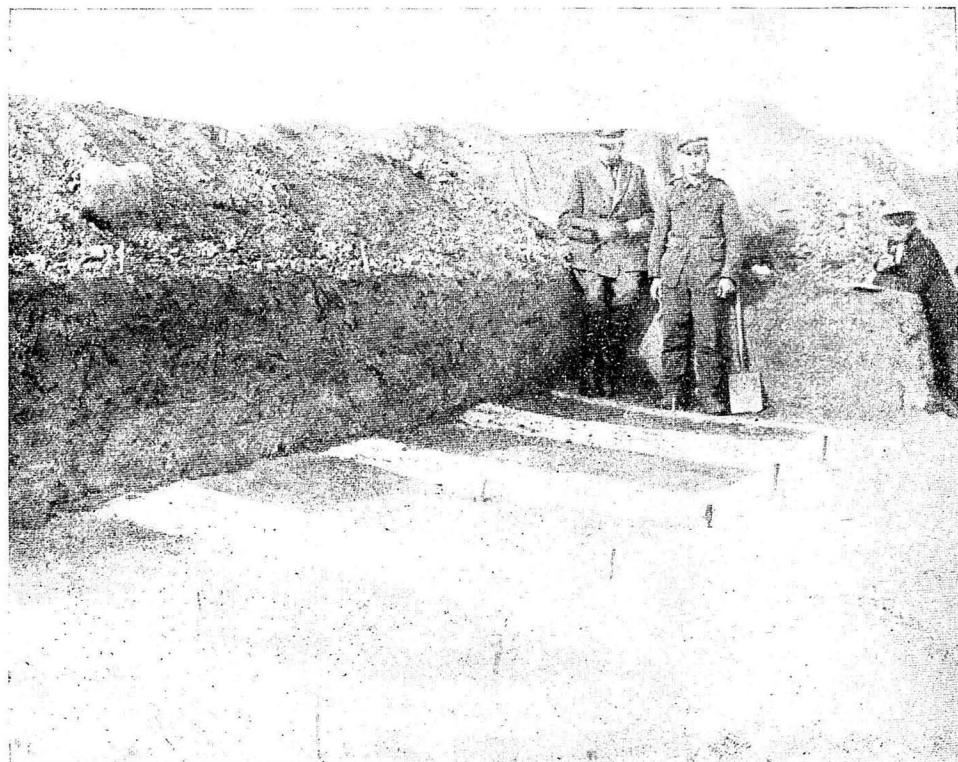
Iš 50 minėtų kapų sudeginto žmogaus likučiai 30 atvejų palaidoti mažiau kaip 1 m gilumoje, o 20 kupstų rasta 1—1,5 m gilumoje. Sprendžiant iš kupsto dydžio, reikia pripažinti, kad nė vienas iš 50 sudegintų lavonų nedegintas pačioje duobėje. Žmogui sudeginti reikia tokio malkų kiekio, kuris ir angliais bei pelenais pavirtęs, turėtų palikti daug žymesnių laužo likučių. Antra vertus, tokio mažo dydžio duobėse ir neįmanoma būtų sukurti pakankamai didelį laužą. Todėl ir tenka manyti, kad lavonai deginta kur nors nuošaliau. Nors kapų aplinkumoje ir neteko užeiti stambesnių laužo pėdsakų, tačiau viršutiniuose ir gilesniuose žemės sluoksniuose visur čia metasi į akis sudegintų kaulų trupiniai ir labai smulkų anglių gausumas. Pats smėlis gilesniuose sluoksniuose pasitaiko kiek nudažytas pelenais ir atrodo kartais visai pilkas. Tai verčia manyti, kad numirėliai deginta čia pat kapų rajone, bet į duobes patekdavo ne visas laužas, o tik jo dalis, kartais gi tik kelių sauju kupstas. Visą kitą, kas nuo laužo žemės paviršiuje paliko, galėjo ilgainiui išsisklaidyti, smėliu užsipilt, o pelenai ir smulkios degesių dalelės galėjo kartu su lietaus vandeniu supurentą žemén susigerti. Šios rūšies kapų duobės apavailnės ir apskritos formos. Jų vidutinis skersmuo 80 cm, o gilumas svyruoja tarp 0,6—1,6 m. Kupstas dažniausiai buvo pilamas ant duobės dugno, o daiktai tvarkingai kraunami ant jo paviršiaus. Bet pasitaiko ir atvirkščiai: daiktai sudėti duobės dugne, o kupstas užpiltas ant jų iš viršaus. Viršum kupsto ir daiktų 36% visų atsitikimų pasitaiko rasti padėtą akmenį, kartais tokį didelį, kad žmogus vos tik gali ji rankomis apimti. Kai kur rasta ir po du akmeniu, bet tai tik 6% visų atsitikimų. Apie 25% šių kapų daiktai, kad ir tvarkingai sudėti, bet sulaužyti ir sulankstyti. Apie 14% kapų daiktai su ugnies žymėmis, bet maža tenu-

kentėj, gal laužė ir nebuvi, o deformuoti jau pačioje duobėje, dar liepsnojančiose, ką tik supiltose, žarijose. Tik dviem atsitikimais daiktai tiek deformuoti, kad galima manyti, jog jie kartu su numirėliu yra degė laužė. Apie 12% šių kapų turi daiktus įvyniotus į trinitynį audini. Apie 26% kapų daiktai įdėti tarp dviejų lentelių ar luobų plokštelių, kurios, lygiai kaip ir audeklas, išsilaike dėl konservuojamo žalvario veikimo.

Prie kupstų keliuose atsitikimuose rastos atskirose puodų šukės, iš vidaus pusės gerokai juodai anglių nudažytos. Tai ir duoda kiek pagrindo manyti, kad šukės galėjo būti vartojamos sudegintiems kaulams ir žarijoms į duobę supilti.

Griautiniai kapai

Griautiniai kapai sudaro apie ketvirtą visų ištirtų kapų dalį. Tikrasis jų gilumas, numirėli užkasant, sunku nustatyti, nes kapinyno paviršius čia kiek žemyn nuslinkęs ir todėl deformuotas. Vidutiniškas duobės gilumas apie 90 cm, ilgumas 2,20 m, o platumas 80 cm.

Griautinių kapų rajonas. Atvaizde matyti 4 kapai. Jų žemė, maišyta ir tam-sesnės spalvos, ryškiai skiriasi nuo aplinkui nejudinto ižemo.

95 cm gilumoje griaučių likučiai. Galva i SO, kojos i NW. Rankos ištiestos palai kūną. Radiniai: ties kaklu žalv. pasaginė segė plokščias galais (71 nr. lent. II, 1), čia pat ir ivijas apvalios žalv. vielos žiedas, skersmuo 1,8 cm (72 nr.). Ant dešinės rankos piršto ivijas žalv. pusapvalios vielos žiedas (73 nr.). Ties pilvu žalv. pasaginė segė žvaigždinėmis galvutėmis, tarp savęs sujungtomis plokštelių, segė klota spaustiniu sidabru (74 nr. lent. II, 4). Duobės ilgumas 2,30 m, platumas apie 80 cm. Palaidota moteris. Viršum šio kapo rastas sudeginto vyro kapas (žiūr. apraš. kap. 21-mo).

Kap. 52 (49-is, 53-is ir 54-is qm)

1,10 m gilumoje griaučių likučiai. Galva i S, kojos i N. Rankos padėtos ant pilvo; ant dešiniosios I-jo tipo apirankė (79 nr. IV, 4). Palai galvą, iš kairės pusės, du iečiagaliai, smaigaliais nukreipti i S (80 ir 81 nr. nr.). Ant kairiosios rankos II-jo tipo apirankė, (82 nr. pan. lent. IV, 5). Duobės ilgumas 2,20 m, platumas 90 cm, gilumas 1,25 m. Kapas — kario. Šio kapo rajone, (49, 53 qm) viršum jo kojų galo rasti sudegintos moters likučiai (žiūr. apraš. kap. 22).

Kap. 53 (173-is qm)

90 cm. gilumoje griaučių likučiai. Tyrinėjamasis plotas praplėstas i S. Griaučiai guli galva i S, kojomis i N. Rankos per alkūnę sulenkotos, delnai padėti ant krūtinės šonų aukščiau diržo, kuriuo numirėlis buvęs sujuostas. Tarp kairiojo ir dešiniojo delno, skersai apatinės krūtinės dalies, padėtas peilis, įmautas makštyje (147 nr. pan. raštų lent. II, 3), jo rankena kairiajame kūno šone, makštis apkaustyta žalvarinėmis plokšteliėmis, peilio ilgis 38 cm. Išlikusi dalis, maždaug 65 cm, diržo (148 nr.), apkaustyto keturkampėmis žalv. skardelėmis

2 cm ilgio ir 1 cm pločio. Ties diržo viduriu didelė žalv. pasaginė segė, skersmens 7 cm, segės galvutės ir lankas daugiakampiai. Ant segės užmauti du I-jo tipo iviji žiedai iš pusapvalės vielos, jų skersmuo 2 cm, kiekviename po 9 vijas. Kairiajame diržo šone kutas, padarytas iš pusapvalės ivijos vielos 0,6 cm skersmens, užvyniotas ant olinių virvelių; ivijos baigiasi vinies pavidalo kabučiais (žiūr. pav.). Juosta turi dar žalv. sagtį apvalainiais kampais, jos apkalas žalvarinis. Žemiau diržo nedidelė pasaginė segė vyniotais galais, apvalainiu lanku ir dviem užmautais ivijais žiedais iš pusapvalės vielos (149 nr.). Ant dešinės rankos užmauta VI tipo žalv. apirankė (150 nr.), ant kairės rankos irgi to pat tipo apirankė (151 nr. pan. lent. IV, 15). Ant dešinės rankos piršto plokščias ivijas žalv. žiedas (152 nr.). Duobės dugne, 1 m gilumoje, lentų pédsakai, kurių žymiu randama ir iš viršaus tose vietose, kurioms teko būti arti žalvario. Duobės ilgis 2,40 m, plotis 90 cm. Kapas — vyro.

Kap. 54 (174-is qm)

50 cm gilumoje vaiko griaučių žymės. Galva i SO, kojos i NW. Rankos ištiestos išilgai kūno. Ant kaklo dvi žalv. antkaklės, viena plokščios vielos vyniotais atgal galais, o kita apvalios vielos, storumas piūvy 0,3 cm (153 ir 154 nr. nr.). Ant abiejų rankų po vieną kaspininę žalv. apirankę (155, 156 nr. nr.). Viena maža

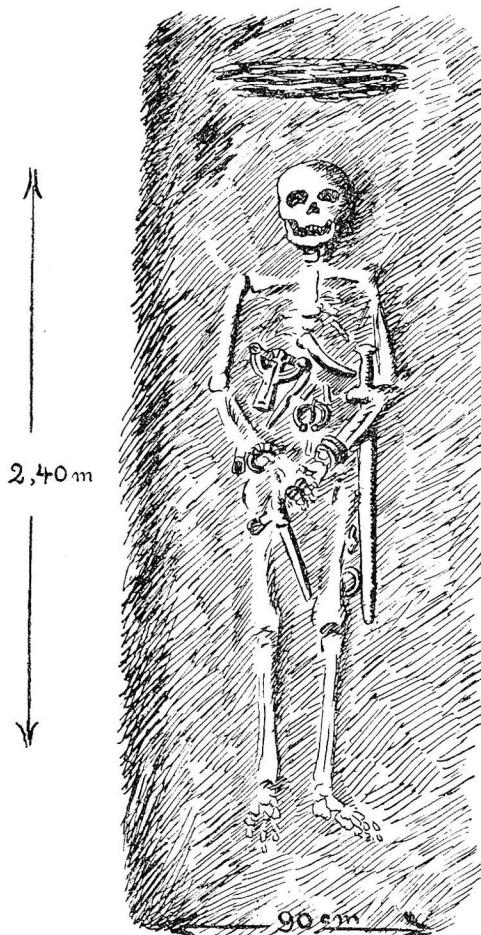
segė vyniotais galais ir apvaliu lanku, ties kaklu (157 nr.), o kita panaši ties pilvu su audeklo žymėmis (158 nr. lent. VII, 13). Po griaučiais luobo likučiai. Kapas — vaiko.

Kap. 55 (177-is ir 179-is qm)

60 cm gilumoje griaučių likučiai. Galva i S, kojos i N. Išlikusi dalis kiaušo ir stambūs dantys. Ant krūtinės didelė lankinė žalv. segė (171 nr. pan. lent. I, 4) 14 cm ilgumo. Ties kaklu ir ties juosta po vieną pasaginę segę daugiakampėmis galvutėmis, šešiakampiu lanku; galvučių paviršiuje akucių raštas. Ties pilvu dvi stambesnės segės (172, 173 nr. nr.). Kapas — vyro.

Kap. 56 (178-is ir 179-is qm)

90 cm gilumoje griaučiai. Galva i S, kojos i N. Rankos sudėtos ant pilvo. Geriau išliko tiktai keli stambūs rankų bei kojų kaulai. Prie kairiojo griaučių

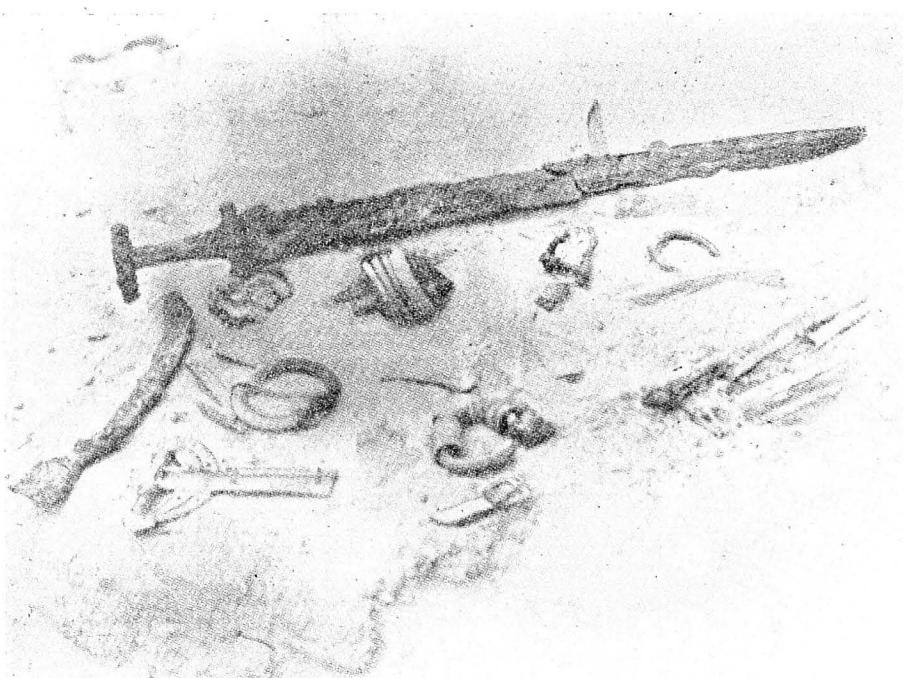

56 kapo gulstinis piūvis

Šono vienašmenis vikingų tipo gelež. kardas, (174 nr., žiūr. žemaiu kapo fotogr.), ilgumas 80 cm. Rankenos viršutinė dalis baigiasi skersine gulstine plokšteli. Tokia pat ir apatinė rankenos dalis; medinė makštis sutrunijusi, tačiau vietomis dar ją išiūrima. Kunipas gelež. piautuvas, 30 cm ilgumo, (175 nr. lent. VIII, 1),

56 kapo statinis piūvis

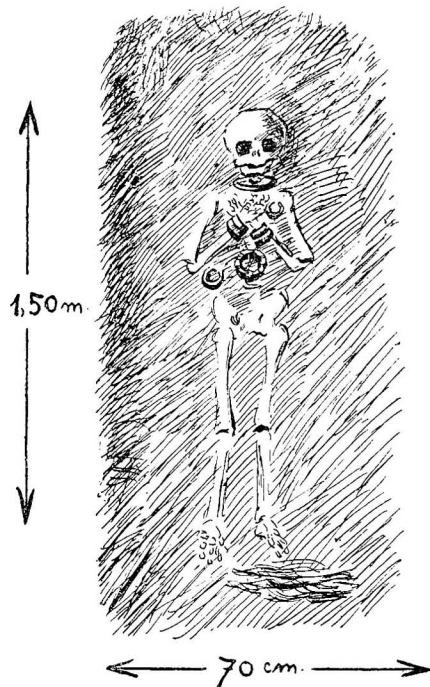

56 kapo foto nuotrauka

padėtas skersai apatinę krūtinės dalį. Ant krūtinės dešiniojo šono, žemai, lankinė segė (176 nr. lent. I, 4), ilgumo 16,5 cm. Ant dešiniosios rankos stambi žalv. IV tipo apirankė (panaši į lent. IV, 9); ant jos užmauta 5 žiedai, iš jų 4 panašūs į lent. III, 11, o vienas ivijas iš pusapvalės vielos (177 nr.). Ant kairosios rankos dvi apirankės: viena stambi, pusiau apskrito skersinio piūvio (178 nr. V tipo pan. lent. IV, 13), o antra ivija (179 nr. III tipo pan. lent. IV, 7), suktos vielos pavidalo. Ant pilvo didelė pasaginė žalv. segė 9,5 cm skersmens, daugiaikampėmis galvutėmis, papuoštomis svastikos ženklu, lankas šešiakampis (180 nr. lent. II, 5 ir rašt. lent. II, 1). Mažas 16 cm gelež. peiliukas (182 nr.) su medine rankena ir žalv. plokštele apkaustyta makštini. Aplink pilvą rasta diržo likučių su apkalaais, pagražintais smulkiu raštu, o taip pat diržo sagtis (181 nr. lent. VI, 10). Du spiraliniai žiedai (183 ir 184 nr.), gelež. žaslai (185 nr. lent. VI, 9). Kojų tarpe, tarp šlaunių padėtas didelis, 30 cm ilgumo, su mediniu kotu gelež. peilis, panašus į durklą (186 nr.). Prie pat kardo apatiniojo galo du geležinių žąslų gabalai. Po radiniais rasta dideli gabai sutrunijusių lentų ar luobų, kurių pėdsakų pasitaiko maždaug 2 m. $\times$ 50 cm plete. Po medžio likučiais pa- stebėtas 1 cm storumo šviesaus smėlio sluoksnelis, kuriuo, matyti, buvo išbarstytas duobės dugnas. Duobės ilgumas 2,40 m, o platumas ir gilumas apie 90 cm. Žymaus kario kapas.

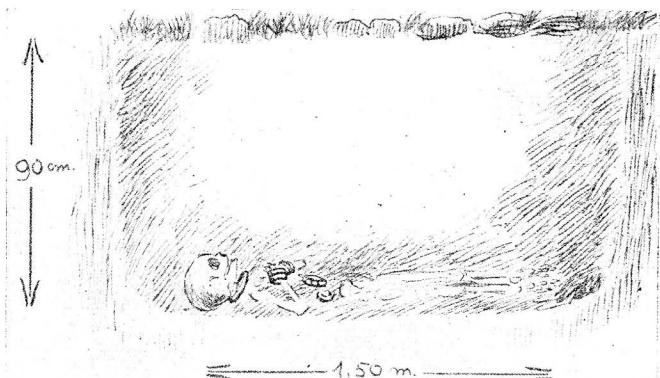
Kap. 57 (181-is qm)

90 cm gilumoje vaiko griaučių likučiai. Galva į S, kojos į N. Rankos sudėtos ant krūtinės. Geriau išliko kiaušo dalys ir tarp apirankių rankų kaulai. Radinai: ties kaklu mažutė pasaginė segė vyniotais galais, apvaliu lanku (194 nr.);

57 kapo (vaiko) gulstininis piūvis

prae segés audeklo gabalélis. Ant rankų po dvi apirankes (195 ir 196 nr. nr.) ; abi II tipo, plokščios ir plokščiomis gyvulių galvutémis; apirankių įlinkimuose išliko, kaip laboratoriujos patikrinta, rankų odos gabalų. Prie dešiniojo šono palaidai rasta maža II tipo apirankė (197 nr.). Ant pilvo apskrita uždara segé (198 nr. lent. II, 6). Ant kaklo apvalios vielos antkaklés dalis (199 nr.). Duobé apie 1,5 m ilgio ir 70 cm pločio, gylis 90 cm. Kapas — vaiko.

To paties 57 kapo statinis piūvis

Kap. 58 (181-is c qm)

85 cm gilumoje vos pastebimos griaučių žymés. Duobés S gale rasti du iečiagaliai, pakreipti smaugaliais i S (200 ir 201 nr. nr., lent. VIII, 8). Duobé 2 m ilgio, apie 1 m platumo ir 90 cm. gilumo. Kapas — vyro.

Kap. 59 (262-is qm)

90 cm gilumoje griaučių likučiai. Galva i S, kojos i N. Kaulai baigia nykti, iš kiaušo kaulų rasta tik dantų emalés. Rankos ištiestos palai kūnā. Ant pilvo, kur susegamas diržas, sulenkta pasaginé žalv. segé žvaigždinémis galvutémis (233 nr. lent. II, 8). Čia pat du apkaustyti diržo gabaléliai, iš kurių vienas su penkiakampe žalv. sagtimi. Prie sagties žalv. diržo apkalas (234 nr. lent. VI, 8). Žemiau pilvo rastas audeklo gabalélis su įaustomis apvalios žalv. vielos grandinélémis (235 nr. lent. VII, 12). Tenka manyti, kad tai apdarso liekanos. Prie kairiojo peties du greta padėti iečiagaliai, smaugaliais nukreipti i S (abudu 236 ir 237 nr. nr. pan. lent. VIII, 8) kiek sulenksti. Duobés ilgis 2,05 m, plotis kojų gale 75 cm, o galvos 85 cm, gylis 1 m. Kampai apvalainiai. Palai kūnā, abiem duobés pakraščiais, eina juodos spalvos linijos, matyt, lentų likučiai. Šoninės lento, kaip ir dabarties karstuose eina kiek istrižai, dugno pėdsakų daugiau liko galvos gale. Kapas — vyro.

Kap. 60 (272-is ir 277-is qm)

1,20 m gilumoje griaučiai. Galva i S. Kairioji ranka uždėta ant krūtinės, dešinioji ant pilvo. Ant dešiniosios rankos keturios didžiulės V tipo apirankės (246, 247, 248, 249 nr. nr. lent. IV, 12), o ant kairiosios — trys IV tipo (250, 251,

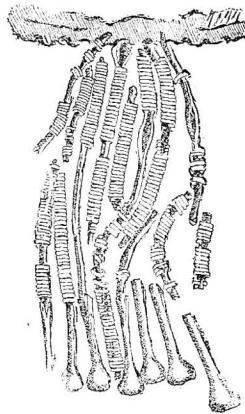
252 nr. nr. lent. IV, 10). Ant dešiniosios rankos piršto ivijas žalv. žiedas su plokšteliu (253 nr.). Ant krūtinės didelis kryžminis smeigtas (254 nr. lent. III, 3), trauktas spaustiniu sidabru, su stora grandine iš ivijų žiedų 37 cm ilgumo (255 nr.). Prie apirknių rasti vilnonio trinycio audinio gabalai. Čia pat rasti ir keli gabalėliai ivijos žalv. apirknės (256 nr.). Prie smeigto koto trinycio audinio gabala (257 nr.). Duobė 2,25 m ilgio, 80 cm pločio ir 1,25 m gilumo, apvalainiais kampais. Duobės dugne, ties jos šonais, išilgai eina nuo 1 iki 2 cm pločio švelnios tamsios linijos, matyt, buvusių lentos. Kapas — vyro (?).

Kap. 61 (273-is qm)

1 m gilumoje nežymūs griaucių likučiai. Galva pakreipta į S, kojos į N, kairioji ranka sulenkta, delnas padėtas ant pilvo, dešiniosios rankos delnas ant krūtinės. Ant kairiosios rankos pirštų užmauti du iviji žiedai, vienas iš sulenkto išilgai plokšteliės (240 nr. lent. III, 10), antras iš pusapvalės vielos (241 nr. lent. III, 8). Ant dešiniosios rankos piršto vienas žiedas (242 nr.) iš apvalios vielos. Tarp dviejų pasaginių segių ant krūtinės guli dvi geležinės žąslų grandys su mažesnėmis žalvarinėmis grandelėmis. Diržo išlikę tik pėdsakai (243 nr.). Prie kairiojo griaucių šono guli vikingų tipo vienašmenis 81 cm ilgio kardas (244 nr.) su maksties pėdsakais, rūdies deformuotas. Žąslų dalis (245 nr.). Ant kairiojo krūtinės šono skersai padėta didelė, 14 cm ilgio lankinė žalv. segė (238 nr. lent. I, 4), o ant pilvo juostos susegamojoj vietoj, kita tokia segė, tik 1 cm trumpesnė (239 nr.). Duobės ilgumas 2 m, platumas 50 cm, o gilumas 1 m. Duobės dugne ir kiek auksčiau tamsios spalvos ir minkštost konsistencijos lentų pėdsakai. Tai duoda pagrindo manyti čia buvus karstą. Vinių nerasta. Žymaus kario kapas.

Kap. 62 (278-is qm)

90 cm gilumoje griaucių likučiai. Galva į N, kojos į S. Rankos ištiestos palai kūną. Ant dešiniosios rankos dvi (259 nr. IV tipo ir 260 nr. V tipo), o ant kairiosios viena apirknė (261 nr. V tipo) ant tos pačios rankos piršto žiedas (262 nr.). Čia pat rasta diržo dalis, apkalta žalv. apkalu, buvusi sujungta su sagtimi (263 nr.). Duobė apie 1 m platumo ir gilumo. Ilgumo išaiškinti nepavyko, nes žemė buvo perkasta. Lentų pėdsakų nerasta. Kapas — moters(?).

Kutas (kap. 63).

Kap. 63 (280-is, 274-is, 279-is ir 281-is qm)

70 cm gilumoje griaucių pėdsakai. Galva pakreipta į S. Kojos ištiestos į N. Dešinioji ranka sulenkta, jos delnas padėtas ant dešiniosios krūtinės pusės. Kairioji irgi sulenkta, bet delnas padėtas ant pilvo. Ant dešiniosios rankos užmautos trys apirknės (264 ir 265 nr. nr. artimos VI tipui, 266 nr. artima V tipui, tik nemasyvi), o ant kairiosios — viena (267 nr. VI tipo pan. lent. IV, 15). Tarp rankų delnų skersai krūtinės padėtas vienašmenis peilis (268 nr.) su medine rankena, makstis apkaustyta varine skardele, peilio ilgumas su rankena 51 cm; prie rankenos matyti kutas iš ivijų, užmautų ant odos juostelių. Dešinajame šone nuo diržo

nusileidžia didelis, apie 20 cm ilgio kutas, sudėtas iš aštuonių ivijų, taip pat apvyniotu apie odą besibaigiančiu vinių pavidalo priekabomis. (Žiūr. pav.) Sker-sai pilvo pastebimi diržo likučiai su pincetiniu diržo apkalu 269 nr.). Ties kairia-ja šlaunimi padėtos dvi žąslų gelež. grandys (270 nr.). Iš apačios ir iš viršaus rasti sutrunijusių lentų ar luobų gabalai, daugiausiai apie viršutinę kuno dalį. Jų išnykimą apie kojas aiškinčiai konservuojančio žalvario nebuvinumu. Kaulų išliko tarp apirankių. Duobės ilgis apie 2,40 m, plotis 80 cm, o gylis apie 80 cm, kampai apvalainiai. Kapas — vyro.

Kap. 64 (277-is ir 288-is qm)

1,20 m gilumoje vos pastebimos griaučių žymės. Duobės ilgis 2,70 m, o plotis 90 cm, kampai apvalainiai. Duobės dugne gintarinė varpstelė (258 nr. lent. VII, 6). Lentų pėdsakų labai maža. Gal čia palaidota moteris?

Kap. 65 (293-is qm)

80 cm gilumoje bebaigia nykti griaučiai. Galva į S, kojos į N. Dešinioji ranka sulenkta, jos pirštai po smakru. Kairioji ištiesta paliavimui. Ant dešiniosios rankos pirštų trys iviji žiedai, du (273, 274 nr. nr.) iš pusapvalės žalvario vielos, o trečias (275 nr.) susuktas iš išilgai sulenkto plokštelių, su plačiu priešakiu. Toje vietoje, kur buvo kakta, 10 žalv. ivijos vielos gabalėlių, užnertu ant odos juostelės (276 nr. lent. VII, 1), turbūt galvos papuošimas. Ant dešiniosios rankos išlūžusi žalv. I tipo apirankė (277 nr.). Po kaklu maža pasaginė segelė vyniotais galais, plokščiu lanku (278 nr.); kita kiek žemiau, (279 nr.) apvaliu lanku. Aukštai ties krūtinės kairiuoju šonu didelė lankinė segė (271 nr.), pan. lent. I, 4, 12 cm ilgio. Ant pilvo, kur susegama juosta, žalv. pasaginė segė, vyta, aguoninėmis galvutėmis (272 nr.). Duobė 2 m ilgumo, 1 m platumo, apie 85 cm gilumo; kampai apvalainiai, dugnas 1 m gilumoje, lentomis ar luobu išgrįstas. Medžio likučiai pastebėti ir iš viršaus matyt, čia būta karsto ar lentų, kuriomis buvo apdėtas lavonas. Kapas — vyro.

Kap. 66 (295-is, siekia į 294-jį, 290-jį ir 296-jį qm)

70 cm gilumoje vos žymūs griaučių likučiai. Galva buvusi pakreipta į N, kojos į S. Kairioji ranka ant krūtinės. Ant kairiojo krūtinės šono 26,5 cm ilgio žalv. kryžminis smeigtas, trauktas spaustiniu sidabru, iškilais kūgeliais kryžmos galuose ir smeigto sankryžoje (280 nr. lent. III, 4); prie smeigto prikabintos dvieilės grandinėlės su kabučiais. Smeigto kotas jdurtas į vilnonio trinycio auduko gabala. Kabučiai panašūs į klevo sėklų sparnelius (285 nr.). Ant kairiojo krūtinės šono trys iviji žiedai (281, 282, 283 nr. nr.). Kitoje krūtinės pusėje auduko gabalas, skersai aplenktais šešiaisiais žalv. istrižais brūkšniuotais lankeliais (284 nr. lent. VII, 8). Apie žalvarinius daiktus iš apačios ir iš viršaus daug kur išlikę luobo gabalai. Vra pagrindo manyti, kad numiérėlis palaidotas jei ne karste, tai bent iš viršaus ir iš apačios apdėtas lentomis. Duobės gilumas apie 70—80 cm, kitos ribos neaiškiros. Kapas — moters.

Kap. 67 (297-is ir 296-is qm)

90 cm gilumoje griaučių žymės. Galva į N, kojos į S. Ant krūtinės vidutinio dydžio kryžminis smeigtas, koto smailiagalė nulaužtas, smeigtas klotas spaustiniu sidabru. Prie koto ąselė prijungta dvieile 24 cm ilgio grandinė (286 nr.).

Abi rankos ant krūtinės, ant abiejų po dvi V tipo apirankes (287, 288, 289 ir 290 nr. nr. lent. IV, 11). Ant kairiosios rankos pirštų du įviji žiedai, vienas susuktas iš siaurós plokštelių (291 nr.), antras (292 nr.) iš apvalios įvijos vielos. Duobė apvalainiai kampais, apie 2,10 m ilgio, 90 cm. pločio ir gylio. Kaulų išlikę tik arti prie žalvario. Ir viršum ir apačioj griaucių pastebima luobo ar lentų likučių. Kapas — moters.

Kap. 68 (305-is qm)

Apačioje anksčiau aprašyto degintinio 37 kapo (žr. 40 pusl.) pastebėti griaucių, palikę nedideles žymes tik tose vietose, kur kaulams teko susidurti su žalv. daiktais. Galva i S, kojos i N. Kairioji ranka per alkūnę sulenkta. Jos delnas po smakru. Greta kairiosios šlaunies peilis medine rankena (310 nr.), 52 cm. ilgio; peilio makštis medinė, arčiau rankenos visa apkaustyta žalv. skardele, o toliau tik pagal briaunas kur skardelės trikampės. Išilgai šalia kardo du apie 40 cm ilgio diržo galai (311 nr. lent. VI, 14), apkaustyti apskritomis, išpūstomis žalv. sagutėmis; prie diržo penkiakampė sagtis su žalv. diržo apkalu; du diržo skirstikliai su diržo apkalais; du pincetiniai odos apkalai ir kutas iš įvijų vielų, užnertu ant odos juostelės ir sujungtu i vieną žalv. grandinę. Šalia žalv. daiktų išliko delno didumo vilnonio trinycio gabalas. Dešinioji ranka sulenkta, jos delnas padėtas ant pilvo; ant rankos I tipo apirankė pusapvaliu lanku (312 nr.). Kairioji ranka irgi sulenkta, ant jos užmauta II tipo žalv. apirankė (313 nr.); greta rasta dar viena II tipo žalv. apirankė (314 nr.). Ant pilvo pasaginė žalv. segė keturkampėmis galvutėmis (315 nr.), 8 cm skersmens. Ant krūtinės rastos dar dvi pasaginės segės: viena pastorintais galais (316 nr.), antroji aguoninėmis galvutėmis (317 nr.). Duobės platumas 80 cm, o ilgis 2,30 m. Dugnas 1,5 m gilumoje. Viečomis išliko lentų ar luobų pėdsakų. Tenka manyti, kad žymus karys buvo palaidotas, jei ne karste, tai bent iš viršaus ir iš apačios buvo apgrįstas lentomis.

Kap. 69 (327-is, 328-is, 330-is, 331-is ir 332-is qm)

1 m gilumoje griaucių likučiai. Galva i S, kojos i N. Rankos ant pilvo. Kaulų pėdsakų išliko tiktai prie juos konservuojančių žalv. daiktų. Ant dešiniosios rankos trys, o ant kairiosios — keturiuos apirankės (364, 365, 366, 367, 368, 369 ir 370 nr. nr. iš jų 365 nr. II tipo, visos kitos I tipo); jų įlinkimuose kaulų gabalai. Aplink apirankes išliko trinycio vilnonio audeklo likučių. Ant pilvo, kur susegama juosta, didelė pasaginė segė, 8 cm skersmens, (371 nr.) keturiaragėmis žvaigždinėmis galvutėmis, žiūr. lent. II, 8. Duobės ilgis 2,80 m, plotis apie 80 cm, gylis apie 1,10 m; kampai apvalainiai. Iš viršaus ir apačios griaucių, ypač ties krūtine, išliko luobo pėdsakų. Kapas — vyro.

Kap. 70 (336-is qm)

75 cm gilumoje griaucių pėdsakai. Galva i S, kojos i N. Gelež. žeberklas prie dešiniosios šlaunies (372 nr.). Ant pilvo kairiojo šono gelež. peilis medine rankena (373 nr.), 38 cm ilgumo, makštis apkaustyta žalv. skarda. Ant pilvo diržo likučiai su žalv. sagtimi, (žiūr. lent. VI, 6), ir diržo skirstikliai su odos apkalu (374 nr.). Ties kaklu pasaginė žalv. segė keturiaragėmis žvaigždinėmis galvutėmis, jos lanko piūvis apvalus (376 nr.). Ties krūtine ir pilvu vėl dvi kitos pasaginės žalv. segės aguoninėmis galvutėmis; vienos (375 nr.) lankas apvalus, kitos (377 nr.) keturkampis. Įvijas žiedas iš trikampės storos vielos, žiedo skersmuo 3 cm (378 nr.). Duobės ilgis 2 m, plotis apie 80 cm, gylis 80 cm. Kapas — vyro.

Griaūčiai guli galva į S, kojos į N. Dešinioji ranka ant pilvo. Griaūčių likučiai išliko tik arti žalvario. Ant kaklo žalv., iš trijų vielų suvyta, antkaklė, storumas 0,4 cm, vienas galas nulaužtas, antrame kilpelė iš vienos vielos (380 nr.). Prie galvos 9 cm ilgio gelež. peilio geleželė (380 Nr.). Ant kaklo pasaginė žalv. segė, aguoninėmis galvutėmis, apvaliu lanku (381 nr.). Ties juosmeniu diržo skirstiklis su dviem apkalais odai (382 nr.). Ant dešiniosios rankos I tipo žalv. apirankė (383 nr.) ir du išviji žalv. žiedai, vienas (384 nr.) iš pusapvalės vielos, 2,3 cm skersmens, o antras (385 nr.) susuktas iš plokštelės su plačiu prysakiu; žiede piršto kaulelis. Griaūčiai palaidoti 1,5 m gilumoje. Duobės ilgis apie 2 m, plotis apie 1 m, ribos neaiškos. Kapas — moters.

Kap. 72 (287-is — 292-is qm)

1 m gilumoje vos pastebimi griaūčių likučiai. Tyrinėjamasis plotas praplėstas į S. Vietomis matomas buvusių lentų žymės. Duobės ilgis 2,20 m, plotis apie 80 cm, gylis 1 m. Radinių neaptikta.

Lentų likučiai pastebėti 67% visų kapų. Ilgiausias medžio grindimas iki 2,05 m. Jo platumas prie galvos buvo apie 80 cm, o prie kojų apie 70 cm. Vinių prie ūtariamujų karstų nė vienu atveju nerasta, todėl ir atrodo, kad čia greičiau turima reikalo ne su karsta, o vien tik su lentomis, kuriomis buvo numirėliai iš apačios, viršaus ir iš šonų apdėti. Jų medžiaga tiek deformuota, kad ir laboratorija negalėjo išaiškinti, ar čia būta lentų, ar luobų. Kartais lento ar luobai tiek supuvę, kad jų pėdsakai žemėje pastebimi vien tik kaip juodos švelnios linijos. Ir šiuose kapuose pasitaiko anglų ir sudegintų kaulų trupinelių, tačiau jie atrodo atsitiktinai pakliuvę. Visi griaūčiai paguldyti aukštinkinkai, beveik visi vyrai galvomis į S, o kojomis į N; moterys gi galvomis į N, o kojomis į S. Maždaug penktose visų kapų dalyje rankos ištiestos paliai kūną, o kitų rankos per alkūnes sulenkotos, delnai kartais padėti ant pilvo, ypač vyrų, kartais ant krūtinės, o dviem atvejais vienas delnas po smakru. Kadangi griaūčiai visai supuvę ir išnykė, tai kūno dalij padėti aprašant teko vadovautis tik griaūčių likučiais, kurie užsiliko dėl konservuoojamos žalvario įtakos, pav., apirankių ir žiedų įlinkimuose. Jei degintinių kapų priedai galėjo duoti supratimą apie mirusiojo turtingumą, tai griaūtiniai kapai, bent iš dailes, atskleidžia mums vaizdą, kaip tuo turtu naudotasi apsirengti ir pasipuošti.

50% visų griaūčių apirankes turi ant abiejų rankų. Jas vartoja daugumas vyrų ir pusė moterų. Pasitaiko po vieną, po dvi, po tris ir net po keturias apirankes ant vienos rankos. Ant dešiniosios rankos

apirankių pasitaiko daugiau, negu ant kairiosios. Tik dviem atvejais buvo rasta po vieną apirankę, užmauta ant dešiniosios rankos. Žiedai irgi rasti pas pusę visų griaučių, vyry kapuose jų pasitaiko kiek dažniau. Žiedai dažniausiai randami ant vienos rankos, kartais net po du ir po tris. Pasaginės segės pas griaučių daugumą rastos ant pilvo, maždaug juostos susegimo vietoje ir pas trečdalį ties apikakle iš priesakio. Vyry kapuose jos randamos kiek dažniau negu moterų. Antkaklės rastos užmautos ant kaklo pas ketvirtą dalį visų moterų. Au-deklo likučių rasta trečdaly griautinių kapų. Viename vyro kape rasta vilnonio audinio su įaustomis varinėmis grandinėlėmis. Vaikai visi turi apirankes ant abiejų rankų ir antkakles, bet žiedų jų kapuose visai neužtikta. Segių rasta ties kaklu ir pilvu.

61% visų nesudegintų vyry turi ginklus. Vikingo tipo kardai rasti padėti iš kairės, rankena ties kairiuoju krūtinės šonu. Iš to paties šono rasti ir peiliai apkaustytuose makštyste. Vienu atveju toks peilis užtiktas priglaustas prie kairiosios šlaunies, o kitu atveju padėtas ant kairiosios pilvo pusės. Ietys rastos ties galva, smaigaliais pakreiptos į S. Žeberklas rastas prie dešiniosios šlaunies.

Ypatingos laidotuviu apeigos

Šios rūšies apeigos pasitaiko penktoje visų kapų dalyje. Toki padavinimą duodu tais atvejais, kada randu palaidotus tik vienus daiktus, be jų savininko. Įrodymui, kad čia palaidotas sudegintas žmogus, reikalauju nors kelių sauju sudeginto žmogaus likučių. Nedeginto gi žmogaus pėdsakams, kad ir visai išnykus, ieškau buvusios atatinkamo dydžio duobės žymių.

Nerasdamas nei degesių kupsto, nei reikalingos nedegintam kūnui duobės žymių kad ir nenoroms turiu sutikti, kad daiktai kaž kokiais sumetimais palaidoti vieni patys.

Kap. 73 (90-is qm)

1 m gilumoje, tarp dviejų luobų plokštelių, gulščiai padėta žalv., iš trijų vielų suvyta, sulaužyta antkaklė 0,7 cm storumo ir 44 cm ilgumo (104 nr.). Luobas savo dydžiu atatinka antkaklės plotą. Spėju, kad čia turima reikalo su apeigomis moteriai paminėti.

Kap. 74 (166-is qm)

1 m gilumoje užtikta II tipo žalv. apirankė, ivyniota į audeklą ir gulščiai padėta tarp dviejų luobo plokštelių (107 nr.). Duobė atrodo apskrita apie 1 m skersmens, 1,10 m gilumo. Sprendžiant iš apirankių dydžio, čia turima reikalo su apeigomis vyriui paminėti.

Kap. 75 (152-is qm)

55 cm gilumoje du iečiagaliai, padėti šalimais, smaigaliais nukreipti į S (131, 132 nr. nr. lent. VIII, 8) ir žalv. smeigtuko galvelė (133 nr. lent. I, 9).

Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 76 (161-is qm)

60 cm gilumoje 5 iviji žalv. vielos žiedai, pagražinti skersiniai brūkšneliai (134 nr.), sudėti tarp dviejų delno didumo luobų. Čia pat du gelež. iečiagaliu (135, 136 nr. nr. lent. VIII, 8). Duobės skersmuo apie 50 cm, o gilumas apie 70 cm.

Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 77 (71-is qm)

50 cm gilumoje rasti du gelež. iečiagaliai (137, 138 nr. nr., lent. VIII, 8). Tame pačiame kvadrato, bet 60 cm gilumoje rastas žalv. pentinėlis (139 nr., lent. VI, 11). Greta pentinėlio rasta ir molinio puodelio (miniatiūros) šukė (140 nr.). Duobės skersmuo apie 75 cm, o gilumas apie 70 cm. Pastebėta atskirų medžių anglį, bet kaulų pédsakų neužtikta.

Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 78 (301-is qm)

50 cm gilumoje akmuo 35×15 cm, po akmeniu didelė žalv. lankinė segė 14,6 cm ilgio (293 nr., lent. I, 4), žalv. pasaginė segė pastorintais galais, be rašto (294 nr. lent. II, 3) ir gelež. deformuota sagtis (295 nr.). Duobės močiai nenustatyti. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 79 (314-is qm)

1 m gilumoje daiktų krūvelė: dveji žalv. rago apkalai (349 ir 350 nr. nr. lent. VI, 5, 7), trys žalv. apirankės, tarp savęs sukabintos, drégmės deformuotos (dvi iš jų 352 ir 353 nr. nr. II tipo, lent. IV, 5, 6 ir viena 351 nr. I tipo, lent. IV, 1—4), lenktas plokštias geležgalis, ilgio 11 cm (354 nr.). Duobės ribas nustatyti nepasisekė. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 80 (318-is qm)

80 cm gilumoje rasta: du gelež. iečiagaliu (vienas 360 nr., pan. lent. VIII, 8, antras 361 nr. nulaužta tūtelė, pan. lent. VIII, 5), ašmenų ilgis 19,5 cm; peilio geleželė (362 nr.) 13 cm ilgio ir gelež. kirvis (363 nr., lent. VIII, 2). Duobės ribos nesusektos, nes ir čia žemė aplinkui perkasta. Spėjamos apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 81 (186-is qm)

50 cm gilumoje rasta du gelež. iečiagaliu (213, 214 nr. rnr. lent. VIII, 8, tik trumpesnais ašmenimis), ilgis 26,5 cm ir 21,5 cm. Paliai juos padėta ivijas žalv. žiedas plačiu priešakiu (215 nr., žalv. smeigtas trikampe skylėta galvute, ilgis 19,5 cm (216 nr. lent. III, 5). Duobės ribos neišaiškintos. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 82 (208-is qm)

85 cm gilumoje diržo dalis su keturkampe žalv. sagtimi (217 nr.). Žalvarinė apirankė VII tipo (218 nr. lent. IV, 14). Greta gelež. iečiagalis (219 nr. lent. VIII, 7). Duobės skersmuo apie 80 cm. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 83 (217-is qm)

60 cm gilumoje du gelež. iečiagaliu, nukreipti į S (220, 221 nr. nr. lent. VIII, 6), pirmojo ašmenys platesni, ilgis 23 cm. Ketas molis. Duobės ribos nesusektos. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 84 (253-is qm)

50 cm gilumoje daiktų krūvelė: mažas molinis indelis (miniatiūra 229 nr.), aukščio 2,6 cm, skersmuo 1,9 cm; pentinėlis iš žalv. skardos, papuoštas raštu (230 nr. lent. VI, 13 tik be diglio); dvi žalv. plokštelinės apskritos segės (231 ir 232 nr. nr. lent. I, 7). Duobės močiai neišaiškinti. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 85 (171-is qm)

70 cm gilumoje du gelež. iečiagaliai, abu ilgio po 29 cm (141, 142 nr. nr. lent. VIII, 7). Duobė atrodo apskrita, 80 cm skersmens ir 70 cm gilumo. Ietys buvo padėtos jos dugne. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 86 (173-is qm)

70 cm gilumoje, tarp dviejų luobų plokštelių, radiniai: gelež. žąslai (143 nr.), plokščia gelež. grandelė 4,4 cm skersmens (144 nr.), žalv. diržo sagties dalis (145 nr. lent. VI, 3), įvijas I tipo žiedas iš apvalios gelež. vielos (146 nr. lent. III, 8). Prie daiktų rasta pora vilnonių trinycio audeklo gabalėlių. Duobės forma neišaiškinta. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 87 (183-is qm)

70 cm gilumoje rasta du gelež. iečiagaliu, vienas (209 nr. pan. lent. VIII, 5), 24 cm ilgio, kitas (210 nr. lent. VIII, 7), — 32,5 cm; smaigaliai nukreipti į S. Duobės skersmuo apie 50 cm, gilumas apie 80 cm. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 88 (184-is qm)

60 cm gilumoje du gelež. iečiagaliai (211, 212 nr. nr. lent. VIII, 6), vienas 26,6 cm ilgio, o antras — 22 cm; smaigaliai nukreipti į S; gulėjo duobės dugne. Duobės skersmuo nustatyti nepasisekė, nes žemė aplink perkasta. Apeigos — vyrui paminėti.

Kap. 89 (223-is qm)

50 cm gilumoje, perkastoje žemėje rasta mažo (miniatiūros) molinio puodelio (223 nr.) pusė, jo aukščio būta 3,2 cm, skersmens 3,4 cm. Radinys gal ir atsitiktinės.

Atsitiktinai radiniai (179-is a ir 179-is b qm)

Dviejų kvadratų rajone rasti išsklaidytini: du gelež. iečiagaliai (188, 189 nr. nr. lent. VIII, 7), vienas 34, o antras 32 cm ilgio; viena šmenio gelež. kardo dalis, ilgio 41 cm, platumo 4,1 cm (187 nr.); molinio puodelio (miniatiūros) dugnas 4,6 cm skersmens (190 nr.); įvijas I tipo žolv. žiedas (191 nr. lent. III, 8); du žalv. keturkampiai ir penki mėlyno stiklo karoliai (192 nr.).

Atsitiktinis radinys (236-is qm)

Perkastoje žemėje rasta pusė žalvarinio pentino dalis (224 nr. lent. VI, 12), papuošta barzdptomis galvutėmis.

Iš šių ypatingųjų kapų aprašymo matyti, kad duobių skersmuo svyruoja tarp 0,5 ir 1 m, o gilumo būta iki 1 m. Jų daiktai kartais suvynioti į audeklą ir padėti tarp dviejų medžio ar luobo plokštelių. Tai ir duoda pagrindo spėti, kad jie buvo laidojami dėžutėse ar tam tikros rūšies karsteliuose.

Spicynas tvirtina, kad vienų daiktų laidojimo paprotys jo esas pastebėtas ne tik Rusijoje — Tambovo, Riazanės, Viatkos rajonuose, bet ir Latvijoje — Luzdos kapinyne. Grewingkas irgi neneigia tokių laidotuvų apeigų. Jis dargi spėja, kad jos buvo atliekamos tuo atveju, kada numirėlio dėl kurių nors priežasčių nebuvo galima palaidoti jo tévynėje ar téviškėje. Pažymėtina, kad iš 17 tokių kapų 15 priklauso vyrams, vienas nežinia kam ir tik vienas moteriai (jei antkaklę laikytume vien moteris papuošalu).

Šių apeigų kapuose duobių ribos atrodė man neaiškios ir tik atskirais atvejais — apytikrės. Tas iš dalies galėjo atsitikti ir todėl, kad šių kapų rajone viršutinis sluoksnis buvo žymiai nuslinkęs, žemės paviršius deformuotas, o duobių ribų teko ieškoti molyje, kuris žymiai apsunkina jų sekimą. Galėtų taip pat manyti, kad čia turime reikalo ar su visai išnykusiais nuo puvimo griaučiais (duobių ribos neišaiškinotos), ar su sudegusiais numirėliais, kurių likučiai kažin kodėl nepateko duobėn ir buvo išbarstyti (kaip tai pastebėta Klaipėdos krašte).

Turėdamas galvoje abejones ir neaiškumus, patį ypatingųjų apeigų klausimą šiuo tarpu palieku sub dubio.